

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Zdravotně sociální fakulta

**Úloha strojní služby HZS při řešení následků mimořádných
a krizových situací na území ORP**

Bakalářská práce

Autor: František Jany

Vedoucí práce: Ing. František Mráz

6. května 2010

Abstract

The thesis deals with the issue of cooperation between the Fire-Brigade's machinery service and the fire protection bodies within the area of municipalities with extended scope of powers of Český Krumlov and Kaplice. Being one of the special services, the machinery service ensures the reliability of the automobile machinery and material means of the fire protection as well as other machinery of the Integrated Rescue System. Faultless operation of this service is of key importance in effective fighting of fires and other extraordinary events along with the safety of the intervening bodies and the persons rescued.

The thesis is divided into several parts describing the activities of the machinery service on one side and the fire protection bodies on the other within the area covered. Explaining the base the machinery service originated from, legal regulations related to the machinery service and its scope of operation, the thesis also evaluates material and technical equipment as well as the level of its provision. Furthermore, it analyses procedures and activities when taking action in the case of three events with a reaction on technical preparatory work. The thesis aims to scrutinize the responsibilities, activities and work organisation of the Fire-Brigade's Machinery Service of the Czech Republic when dealing with extraordinary events and crisis situations within the scope of the Local Division of the Fire-Brigade of Český Krumlov. Moreover, the thesis evaluates the readiness, facilities and further advancement of the machinery service.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Úloha strojní služby HZS při řešení následků mimořádných a krizových situací na území ORP“ vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury, jak je uvedeno v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Zdravotně sociální fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích 6. května 2010

.....

František Jany

Poděkování

Touto cestou chci poděkovat panu mjr. Ing. Františku Mrázovi za odborné vedení při zpracování této bakalářské práce a své rodině za trpělivý přístup k mé osobě v období celého studia vysoké školy.

František Jany

OBSAH

ÚVOD	7
1. Současný stav	9
<i>1.1 Systém a vývoj strojní služby</i>	<i>9</i>
<i>1.1.1 Řád strojní služby HZS České republiky</i>	<i>13</i>
<i>1. 1. 1. 1 Vymezení pojmů</i>	<i>15</i>
<i>1.1.2 Dopravně provozní řád HZS Jihočeského kraje</i>	<i>16</i>
<i>1.1.3 Postavení a úloha strojní služby na úrovni ORP a JSDHO</i>	<i>20</i>
<i>1.1.4 Podíl strojní služby HZS na řešení mimořádných a krizových situací</i>	<i>21</i>
<i>1.1.5 Orgány řízení a zastoupení strojní služby v nich</i>	<i>23</i>
1.2 Legislativa integrovaného záchranného systému	24
<i>1.2.1 Základní a ostatní složky IZS</i>	<i>25</i>
<i>1.2.2 Činnost správních orgánů a obcí, právnických a podnikajících fyzických osob v IZS</i>	<i>26</i>
<i>1.2.3 Školení a odborná příprava jednotek požární ochrany</i>	<i>28</i>
<i>1.2.4 Typové činnosti složek IZS</i>	<i>30</i>
<i>1.2.5 Jednotky požární ochrany na území ORP Český Krumlov a Kaplice</i>	<i>31</i>
1.3 Postup JPO v přípravě na mimořádné události	32
1.4 Úkoly a činnosti složek IZS na místě dopravní nehody	35
1.5 Bezpečnost práce	36
1.6 Kategorie dobrovolných jednotek	36
1.7 Porovnání vybavenosti JSDHO a HZS	37
1.8 Požadavky ostatních složek IZS na strojní službu	38
2. Cíle práce a hypotézy	40
<i>2.1 Cíle práce</i>	<i>40</i>
<i>2.2 Hypotézy</i>	<i>40</i>
3. Metodika	41
4. Výsledky – metoda srovnání	42

4.1	<i>Rozbor činnosti strojní služby při řešení konkrétních zásahů</i>	42
4.2	<i>Vyhodnocení poznatků</i>	47
4.2.1	<i>Vyhlášení poplachu – výjezd vozidel</i>	47
4.2.2	<i>Činnost JPO při společném zásahu</i>	47
5.	Diskuze	49
6.	Závěr	51
7.	Klíčová slova	53
8.	Seznam použité literatury	55
9.	Přílohy	59

ÚVOD

Téma bakalářské práce „Úloha strojní služby HZS při řešení následků mimořádných a krizových situací na území ORP“ jsem si zvolil z důvodu narůstající potřeby spolupráce jednotlivých složek a sborů a jejich speciálních služeb. Strojní služba jako jedna ze speciálních služeb zajišťuje spolehlivost automobilní techniky a věcných prostředků požární ochrany a ostatní techniky složek IZS. Na bezvadném chodu této služby závisí účinné zdolávání požárů a jiných mimořádných událostí, bezpečnost zasahujících složek, jakož i bezpečnost zachraňovaných osob.

Mimořádné události mohou ohrozit zdraví člověka a jeho život. Mohou způsobit značné škody na jeho i cizím majetku. Takovéto mimořádné události by se daly rozdělit do tří skupin. Do první skupiny lze zařadit požáry a dopravní nehody. V druhé skupině jsou průmyslové havárie, které představují značné riziko. Průmyslové havárie ovlivnily nárůst zejména speciální techniky. Třetí skupinu tvoří různé živelné pohromy, se kterými se setkáváme čím dál častěji, což svědčí o skutečnosti, že toto riziko se poměrně zvyšuje.

Ochranou života, zdraví a majetku je pověřen stát. Jeho činnost je vyjmenovaná v ústavním zákoně o bezpečnosti České republiky. Spolupráce na poli ochrany před mimořádnými událostmi v rámci činnosti strojní služby i jiných speciálních služeb si klade za cíl lepší součinnost při zásazích se zvýšeným rizikem. Tato spolupráce vyžaduje speciální odbornou přípravu, která se svým rozsahem a způsobem provádění liší podle toho, zda jde o příslušníky zařazené v jednotkách požární ochrany nebo ve speciálních službách. Vzájemná spolupráce dovoluje sdílet zdroje a současně maximalizovat využití sil a prostředků.

Cílem práce je rozebrat úkoly, činnost a organizaci práce strojní služby HZS ČR při řešení mimořádných událostí a krizových situací na úrovni ÚO. Posoudit připravenost, vybavenost a další rozvoj strojní služby. Zjistit možnosti teritoria ORP Český Krumlov a Kaplice využitelné k potřebám strojní služby při řešení mimořádné události. Zmapovat a vyjádřit požadavky ostatních složek IZS na strojní službu v případech, kdy HZS není hlavním garantem řešení vzniklé mimořádné události.

Uspořádat možnosti a potřeby strojní služby HZS a ostatních složek IZS při společném zásahu, případně navrhnout metodiku činností strojní služby.

1. Současný stav^{3, 7, 8, 14, 15, 25, 34, 36}

1.1 Systém a vývoj strojní služby^{8, 15, 34, 36}

Vznik jednotlivých odborných služeb u HZS vyvolala jednak potřeba maximálně a po všech stránkách zabezpečit zasahující jednotky, zachraňované osoby a majetek při mimořádných událostech, ale také charakter a rozvoj technologií a techniky.

Z historického hlediska se strojní služba vyvíjela postupně. Její potřebnost byla od konce osmdesátých let ovlivněna vysokým nárůstem techniky, zejména speciální, jako je výšková technika, technické automobily s výbavou pro vyprošťování osob z havarovaných vozidel, či pro likvidaci olejových havárií. Dále jednotlivé agregáty, které byly umístovány do přívěsů a kontejnerů. Během tohoto vývoje se změnil i způsob oprav a údržby požární techniky. V této souvislosti vznikají nové předpisy pro řízení a provoz požární techniky i značný nárůst administrativy. Tím stoupá samozřejmě i odpovědnost za provozuschopnost a obsluhu požární techniky. Tento vývoj začal klást také nemalé požadavky na odbornou způsobilost a její ověřování. Dokonalá znalost jednotlivých postupů a činností patří mezi nezbytné předpoklady k úspěšnému plnění úkolů v oblasti požární ochrany.

Rostoucí počet tzv. každodenních negativních událostí, přírodních a technogenních katastrof, složitost jejich likvidace a stále se zvyšující technická náročnost likvidace daly podnět počátkem devadesátých let k úvahám o novém přístupu k jejich efektivnímu řešení. Obecně se docházelo k závěru, že je nutné ještě více prohloubit systém spolupráce mezi jednotlivými sbory a složkami, které se podílejí na záchranných a likvidačních pracích při vzniku různých druhů mimořádných událostí.

Základem tohoto přístupu byla tedy součinnost, k jejímuž efektivnímu uskutečňování stačilo pouze právně definovat a v praxi realizovat potřebné kompetence. Systém součinnosti je založen na velmi úzké spolupráci tří základních složek – hasičů, zdravotnické záchranné služby a policie, které v průběhu historického vývoje také vstoupily do širokého vědomí. Z objektivních důvodů a ze zkušenosti z vyspělých evropských států byla dána přednost přístupu, který preferoval zvýšení úrovně spolupráce uvedených třech základních složek.

Řády služeb upravují jejich jednotný výkon, stanoví základní úkoly při zabezpečení provozuschopnosti, používání, zkoušení a kontrolách, údržbě a skladování věcných prostředků požární ochrany. Mezi pevné organizační struktury HZS kraje, jejichž náplň činnosti je v přímém vztahu k IZS, patří oddělení IZS a řízení jednotek požární ochrany. Odbor IZS a služeb odpovídá za řešení problematiky Integrovaného záchranného systému kraje, koordinaci záchranných prací a spolupráci složek IZS, za usměrňování a koordinaci činnosti jednotek požární ochrany, za organizaci a výkon služby v jednotkách Hasičského záchranného sboru kraje a odbornou přípravu v této oblasti. Odbor IZS a služeb se vnitřně dělí na:

- oddělení IZS a řízení jednotek PO,
- oddělení služeb.

Oddělení IZS a řízení jednotek požární ochrany (dále jen PO) plní zejména následující úkoly:

- zpracovává návrhy pro plošné rozmístění jednotek PO v kraji, zpracovává návrhy na organizaci a početní stavy HZS kraje, zpracovává a vede přehled o organizaci jednotek PO a jejich vybavení,
- podílí se na přípravě podkladů pro jednání bezpečnostní rady kraje,
- v rozsahu stanoveném generálním ředitelstvím organizuje odbornou přípravu příslušníků, velitelů a strojníků jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí, jednotek hasičských záchranných sborů podniků, připravuje prověřovací a taktická cvičení jednotek PO,
- řídí výkon služby v jednotkách HZS kraje,
- organizuje a zabezpečuje připravenost a akceschopnost jednotek PO, organizuje a kontroluje výkon služby jednotek PO, sleduje a vyhodnocuje zásahy jednotek PO a navrhuje příslušná opatření,
- vede v rámci své působnosti přehled jednotek PO, jejich činností, početních stavů a jejich vybavení a vede přehledy o ostatních složkách IZS na základě dohod o součinnosti, vede a využívá stanovenou dokumentaci požární ochrany a IZS,

- zpracovává podklady pro požární poplachový plán kraje, poplachový plán IZS kraje a podklady pro zpracování havarijního plánu, vnějšího havarijního plánu a krizového plánu kraje,
- připravuje podklady pro prověřovací a taktická cvičení jednotek PO a složek IZS,
- podílí se na realizaci činnosti složek IZS v kraji a usměrňuje spolupráci těchto složek, vyjadřuje se k dokumentům, které se svým obsahem dotýkají složek IZS, vyhodnocuje společnou činnost složek IZS,
- vyjadřuje se ke zřízení jednotky HZS podniku, jednotky SDH podniku a jednotky PO obce, vydává souhlas s jejím zrušením a navrhuje zřízení společných jednotek,
- vykonává státní požární dozor v oblasti akceschopnosti jednotek PO v kraji,
- podílí se na organizaci a koordinaci humanitární pomoci.

Oddělení služeb se dělí na:

- Chemickou službu,
- Technickou službu,
- Spojovou službu,
- Strojní službu.

Oddělení služeb plní následující úkoly:

- zabezpečuje akceschopnost požární techniky a dalších věcných prostředků požární ochrany,
- zabezpečuje spolehlivou funkci a udržuje v pohotovosti požární techniku,
- sleduje a vyhodnocuje nehodovost vozidel HZS kraje a jednotek PO v kraji,
- zabezpečuje akceschopnost ochranných prostředků pro hasiče,
- zabezpečuje akceschopnost hasiv, prostředků pro práci s nebezpečnými látkami, pro dekontaminaci, pro detekci plynů a nebezpečných látek,

- zajišťuje odbornou podporu při zásahu jednotek PO v prostředí s nebezpečnou látkou na místě zásahu a pro ochranu obyvatelstva,
- podílí se na odborné přípravě hasičů.

Hlavní úkoly strojní služby na teritoriu v působnosti územního odboru:

- zabezpečuje provozuschopný stav prostředků strojní služby zařazených do provozu nebo zálohy. Mezi tyto prostředky patří např.:
- požární technika: zásahové požární automobily, osobní automobily, nákladní automobily, plavidla,
- věcné prostředky požární ochrany: veškerá čerpadla, hydraulické vyprošťovací nářadí, motorové pily, generátory elektrického proudu atd.,
- navrhuje a dodržuje časový plán údržby a zkoušek, včetně opatření v souvislosti se změnou klimatických či jiných podmínek provozu,
- vytváří metodické materiály pro činnost na úseku strojní služby,
- vytváří návrhy na zpracování technické specifikace pro nákup nebo rekonstrukci požární techniky,
- zabezpečuje pravidelnou odbornou přípravu techniků strojní služby, strojníků a řidičů,
- sleduje a vyhodnocuje spotřeby pohonných hmot vozidel používaných u HZS územního odboru,
- sleduje a vyhodnocuje nehodovost vozidel HZS územního odboru a jednotek PO v katastru obce s rozšířenou působností (dále jen ORP).

V čele strojní služby stojí vedoucí, který řídí její činnost. Podle pokynů ředitele územního odboru a pod metodickým vedením strojní služby HZS kraje zabezpečuje plnění stanovených úkolů a opatření uložených přímým nadřízeným, kterému je za plnění úkolů zodpovědný. V rámci vymezených povinností a pravomocí zajišťuje fungování vnitřního kontrolního systému, podává svému nadřízenému informace o vzniku významných rizik, o závažných nedostatcích a o přijímaných opatřeních k jejich nápravě.

1.1.1 Řád strojní služby Hasičského záchranného sboru České republiky^{2, 8, 14, 15, 18, 19}

Řád strojní služby Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen HZS ČR) stanovuje základní úkoly hasičského záchranného sboru kraje (dále jen HZS kraje) při zabezpečení provozuschopnosti, provozování, údržbě a skladování (dále jen akceschopnost) prostředků strojní služby, zejména požární techniky (dále jen PT) a vybraných věcných prostředků požární ochrany (dále jen VPPO). Ředitel HZS kraje vydává pro provoz PT v organizačním řízení vlastní dopravně provozní řád. HZS kraje vede u všech svých organizačních součástí na území kraje přehled o druzích, počtech a stáří PT a VPPO v minimálním rozsahu stanoveném pro účely sběru dat včetně jednotek PO v rámci své územní působnosti a průběžně je aktualizuje.

K plnění úkolů strojní služby podle tohoto řádu určuje příslušný ředitel HZS kraje příslušníky nebo občanské zaměstnance v souladu s organizačním řádem HZS kraje. Pro zabezpečení činnosti strojní služby jsou u HZS kraje zpravidla určeni:

- vedoucí strojní služby
- technik strojní služby
- strojník
- řidič
- uživatel
- obsluhovatel
- obsluhovatel z koše
- provozní technik

Každému zařazení odpovídá stanovení konkrétních úkolů.

Zařazování požární techniky

K zajištění trvalé připravenosti a efektivnosti případného zásahu se požární technika zařazuje:

- do pohotovosti - PT schopná okamžitého použití při zásahu, k níž je určena obsluha,

- do zálohy - PT schopná okamžitého použití při zásahu, k níž není určena obsluha,
- mimo provoz - PT, která není způsobilá okamžitého použití při zásahu.

Doplňování pohonných hmot

Zásahová PT zařazená do pohotovosti nebo zálohy musí mít stále plné nádrže pohonných hmot. Pokud tvoří příslušenství PT záložní nádoby (kanystry), musí být také plné. Za plnou se považuje nádrž s obsahem minimálně 90 % pohonných hmot.

Pro každou zásahovou PT vybavenou spalovacím motorem zařazenou do pohotovosti nebo zálohy musí být připravena zásoba pohonných hmot v množství, které umožňuje ujetí 100 km nebo dvě hodiny provozu. Toto množství je minimální a zaokrouhluje se nahoru na 10 litrů. Způsob uložení a formu výdeje řeší HZS kraje vlastním předpisem.

Opravy, údržba a zkoušky PT a VPPO

Údržba a zkoušky PT a VPPO se provádí podle časového plánu údržby a zkoušek. Časový plán údržby a zkoušek respektuje podmínky stanovené výrobcem (dovozcem) nebo opravnou.

Opravy PT a VPPO mohou provádět jen příslušně kvalifikované osoby, popř. servisní organizace, pokud výrobce neurčil jinak.

Závady zjištěné na PT a VPPO při plánované údržbě a zkouškách a závady vzniklé během provozu musí být odstraněny před opětovným zařazením zásahové PT a VPPO do pohotovosti nebo zálohy.

1. 1. 1. 1 Vymezení pojmů^{34, 36}

Prostředky strojní služby - se rozumí zejména PT a VPPO a další technické prostředky, opravárensko-diagnostická zařízení a zařízení nezbytná pro provoz PT a VPPO.

Opravou - se rozumí regenerace nebo obnovení původních funkcí prostředků strojní služby. Prostředky strojní služby nevykazují po opravě změnu typu nebo úpravu podstatných částí mechanismů či konstrukce nebo změnu technických či taktických parametrů.

Přestavbou - se rozumí změna nebo úprava podstatných částí mechanismů nebo konstrukce PT a VPPO, při níž došlo ke změně:

- a) podvozkové části, hmotnosti, kategorie vozidla, rozměrů, obsaditelnosti, druhu řízení nebo brzd,
- b) typu motoru nebo druhu pohonu,
- c) druhu karosérie nebo nástavby.

Zadavatel přestavby vyžádá na zhotoviteli zaručenou životnost PT a VPPO po dobu nejméně 60 měsíců po přestavbě.

Rekonstrukcí - se rozumí obnovení původních funkcí PT a VPPO se zlepšením vybraných parametrů na soudobou technickou úroveň. Zadavatel rekonstrukce vyžádá na zhotoviteli zaručenou životnost PT a VPPO po dobu nejméně 60 měsíců po rekonstrukci.

Řidičem - pro účely tohoto předpisu se rozumí příslušník, který vlastní řidičské oprávnění příslušné skupiny a je určen používat a řídit při výkonu služby motorové vozidlo.

Strojníkem - se rozumí příslušník určený k výkonu činností zajišťujících plnění zadaných úkolů strojní služby, při použití (řízení, obsluze, údržbě a opravě) prostředků strojní služby.

Technikem strojní služby - se rozumí příslušník odpovědný za plnění vybraných úkolů strojní služby v rámci HZS kraje.

Výškovou technikou (dále jen „VT“) - se rozumí požární automobil s účelovou nástavbou určenou zejména pro činnost jednotek PO ve výšce, tvoří ji zejména automobilový žebřík a automobilová plošina.

1.1.2 Dopravně provozní řád HZS Jihočeského kraje ^{10, 11, 15, 18, 19, 36}

K zajištění úkolů, které vyplývají Hasičskému záchrannému sboru Jihočeského kraje z právních předpisů v souvislosti s provozem mobilní požární techniky a souvisejících prostor vyčleněných pro garážování a údržbu mobilní požární techniky na požárních stanicích, vydává krajský ředitel dopravně provozní řád. V úvodu jsou určeny jednotlivé požární stanice a jejich dislokace.

Areály požárních stanic slouží jako organizačně-technické zázemí pro jednotky PO. Jedná se z části o veřejná zařízení přístupná občanům pro vyřizování jejich záležitostí a z větší části o prostory neveřejné, využívané v souladu se zpracovanými provozními pravidly. Dopravně provozní řád ve své dikci stanovuje a vymezuje postup při povolování jízd, určuje osoby oprávněné k povolování jízd a jejich pravomoci. Jako u každého jiného objektu stanovuje podmínky pro vjezd soukromých či služebních vozidel, jejich pohyb a způsob parkování. Stanovuje rozsah činností v souvislosti s prováděním údržby, při kontrolách a opravách požární techniky.

Přidělení požární techniky jednotlivým hasičům strojníkům pro provádění údržby je stanoveno denním rozdělením při předání a převzetí služby jednotlivých směn. Pro provoz požární techniky mohou být stanoveny další podmínky, které vyplývají z konkrétních potřeb.

Odpovědný pracovník při plnění úkolů strojní služby zabezpečuje zejména:

- organizaci a kontrolu hospodaření s automobilním majetkem,
- hospodárné a účelné řízení provozu, akceschopnost MPT a funkční stav ostatních prostředků strojní služby při jejich provozování, případně skladování,
- technický a vzhledový stav, technickou údržbu, opravy a hospodárnost při používání prostředků strojní služby,
- navrhuje a účinně se podílí na zabezpečení vybavení potřebnými prostředky strojní služby,

- vedení předepsané dokumentace a evidence automobilního a strojního materiálu,
- dodržování systemizovaných počtů MPT, vede přehled o jejich zařazení do směn v rámci ÚO a jednotlivých požárních stanic ÚO,
- odborně řídí dílenskou činnost, organizuje odborný růst a výcvik řidičů, strojníků a příslušníků strojní služby,
- vedení předepsané dokumentace při evidenci dopravních nehod a jiných škod na MPT,
- provádění rozborů dopravní nehodovosti MPT, přijímání a kontrolu opatření ke snížení nehodovosti,
- likvidaci vzniklých škod na MPT a prostředcích strojní služby,
- nakládání s přebytečným a neupotřebitelným materiálem dle stanovených zásad,
- dodržování stanovených zásad pro hospodaření s pohonnými hmotami, mazadly a ostatními provozními kapalinami a vedení jejich evidence,
- organizaci odborných školení řidičů, strojníků a příslušníků strojní služby u ÚO,
- řídí hospodaření s MPT a strojními prostředky,
- vedení seznamů a evidence vozidel zařazených do IZS a evidence zelených karet vozidel s výjimkou z pojištění odpovědnosti,
- zajišťuje provádění kontrol MPT (u zásahové MPT zařazené do pohotovosti a do zálohy zajišťuje provádění denních kontrol při střídání směn a před opětovným zařazením do pohotovosti nebo zálohy),
- zabezpečuje, aby se zásahovými požárními automobily, které nebyly během 4 týdnů v provozu, byly prováděny ověřovací jízdy dlouhé minimálně 10 km v průběhu následujících dvou týdnů,
- zabezpečuje pro řidiče automobilů se zvláštním světelným a zvukovým výstražným zařízením a strojníky, kteří v průběhu 4 týdnů neřídili požární automobil nebo jiný automobil stejné nebo vyšší hmotnostní kategorie, absolvování nejméně 10 km kondiční jízdy v průběhu následujícího týdne,

- předkládá návrhy na určení nebo odvolání řidičů, strojníků a příslušníků strojní služby.

Náplň činnosti a specifikaci povinnosti jednotlivých řídicích pracovníků strojní služby stanoví příslušný ředitel v popisech služebních činností.

Podmínky provozu dopravních prostředků MPT stanovují ředitelé ÚO. Zásahovou MPT tvoří pouze požární technika a věcné prostředky určené k používání u jednotek požární ochrany a posouzené, zda splňují technické podmínky stanovené podle vyhlášky číslo 35/2007 Sb., o technických podmínkách požární techniky ve znění vyhlášky č. 53/2010 Sb., ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky číslo 341/2002 Sb., o schvalování technické způsobilosti a o technických podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

Mobilní požární technika se používá pro zásah, výcvik a pro plnění služebních a pracovních úkolů. V dopravních prostředcích mohou být přepravováni jen příslušníci a občanští zaměstnanci HZS, nebo osoby, jejichž přeprava souvisí s plněním služebních nebo pracovních úkonů.

Příslušníci nebo zaměstnanci HZS, kteří obsluhují, zkoušejí, udržují nebo opravují prostředky strojní služby nebo jiným způsobem plní úkoly strojní služby, musí mít k této činnosti odbornou způsobilost obnovovanou v pětiletých cyklech a musí v předepsaných termínech úspěšně absolvovat stanovená školení.

Řidič používající zvláštní světelné a zvukové výstražné zařízení a strojníci musí mít po dobu zařazení k výkonu této činnosti úspěšně vykonané psychodiagnostické vyšetření, které příslušník absolvuje před nástupem do strojnického kurzu nebo případně po zaviněné dopravní nehodě či těžké dopravní nehodě. Nové psychodiagnostické vyšetření u řidiče nebo strojníka, který u vyšetření neuspěl, je možné až po šesti měsících. Zařadit příslušníka k výkonu činnosti strojníka je možné pouze pokud je starší 21 let, vlastní řidičské oprávnění minimálně skupiny C a skupiny E s prokazatelnou praxí v řízení motorových vozidel. Strojník smí být určen k obsluze MPT až po úspěšném absolvování kurzu strojníků a po ověření jeho předpokladů pro řízení, obsluhu a údržbu

prostředků strojní služby. Ověření provádí odpovědný pracovník. Zákon číslo 361/2000 Sb., o silničním provozu, ve znění pozdějších předpisů řeší:

- pravidelné lékařské prohlídce je povinen se podrobovat řidič vozidla, který při plnění úkolů souvisejících s výkonem zvláštních povinností užívá zvláštního výstražného světla modré barvy případně doplněného o zvláštní zvukové výstražné znamení, řidič, který řídí motorové vozidlo v pracovněprávním vztahu a u něhož je řízení motorového vozidla druhem práce sjednaným v pracovní smlouvě,
- vstupní lékařské prohlídce je osoba uvedena v odstavci a) povinna se podrobit před zahájením výkonu činnosti uvedené v odst. a) dalším pravidelným lékařským prohlídkám pak do dovršení 50 let věku každé 2 roky, po dovršení 50 let věku každoročně,
- náklady na provedenou lékařskou prohlídku osob uvedených v odst. a) hradí u osob v pracovněprávním vztahu zaměstnavatel.

Zákon číslo 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel, ve znění pozdějších předpisů ukládá že:

- odborná způsobilost řidičů se zdokonaluje školením zaměřeným na znalost právních předpisů na úseku dopravy, zejména pravidel provozu na pozemních komunikacích, teorie řízení a zásad bezpečné jízdy, ochrany životního prostředí před škodlivými důsledky provozu vozidel na pozemních komunikacích, zdravotnické přípravy, ovládání a údržby vozidla, přepravy nebezpečných látek a věcí, dodržování povinnosti osádek vozidel v nákladní přepravě a na další otázky, jejichž znalost ovlivňuje chování řidiče v provozu na pozemních komunikacích. Školení je ukončeno přezkoušením,
- zdokonalovací školení všech řidičů je zaměřeno na znalost pravidel provozu na pozemních komunikacích, teorie a zásad bezpečné jízdy, znalost preventivní údržby vozidel, znalost ekonomického používání vozidel, znalost postupu při

dopravní nehodě, praktické jízdy v době trvání 15 minut pokud nebyl v ostrém zásahu po dobu 4 týdnů.

Při provozu dopravních prostředků smí být použity jen pohonné hmoty, mazadla a ostatní provozní kapaliny předepsaného druhu a kvality. Tyto druhy provozních hmot jsou uvedeny v návodu k obsluze dopravního prostředku, či v technickém průkazu dopravního prostředku. V čerpacích stanicích a výdejnách PHM musí být uloženy přehledy druhů olejů a mazadel pro příslušné druhy techniky a strojního zařízení. Za zásobování pohonnými hmotami, jejich hospodárné využívání, evidenci, výdej a manipulaci odpovídá určený pracovník ÚO.

Zaměstnanci zabezpečující činnost na úseku pohonných hmot musí být obeznámeni s platnými předpisy a normami, s těmito zaměstnanci musí být sepsána dohoda o hmotné odpovědnosti za hodnoty svěřené k vyúčtování dle Zákoníku práce a zákona číslo 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

1.1.3 Postavení a úloha strojní služby na úrovni **ORP a JSDHO**^{3, 4, 8, 14, 15}

Základem činnosti je spolupráce s ostatními odbornými zaměstnanci ORP a příslušníky jednotlivých sborů dobrovolných hasičů (dále jen SDH) na tvorbě předpisů a plánů usměrňujících výkon služby jednotek. Získává a obnovuje oprávnění potřebná k výkonu odborných činností. Dále zabezpečuje metodickou pomoc jednotkám PO, zejména jednotkám PO obcí v rámci působnosti příslušného ÚO HZS. Strojní služba poskytuje pomoc v rámci možností příslušného ÚO HZS při opravách a údržbě prostředků strojní služby jednotek PO obcí. Na úseku odborné přípravy příslušníků strojní služby zpracovává plány školení a výcviku. Představitel strojní služby, ve většině případů je to vedoucí strojní služby příslušného územního odboru, se zúčastňuje přípravy a zasedání jako člen krizových štábů a v případě řešení konkrétní mimořádné události jako člen štábu velitele zásahu. Do štábů je jmenován a plní další úkoly v operačním řízení.

1.1.4 Podíl strojní služby HZS na řešení mimořádných a krizových situací^{4, 12, 34, 36}

Dokonalá znalost jednotlivých technologických postupů a přesná evidence potřebných údajů a informací o činnosti jednotky PO patří mezi nezbytné předpoklady k úspěšnému plnění úkolů v oblasti řešení mimořádných a krizových situací.

Dosažení vysoké provozní spolehlivosti MPT a ekonomicky efektivní činnosti všech příslušníků strojní služby je závislé nejen na správném uplatňování základních zásad organizace řízení, plánování, ale i na plném využívání všech dostupných technických a metodických poznatků.

Po dobu vyhlášení krizových stavů jsou k zabezpečení potřeb složek IZS či subjektů kritické infrastruktury připravována regulační opatření cestou strojní služby v zásobování pohonnými hmotami, mazivy a materiálem. Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje disponuje dvěma vozidly Avia CAN, z nichž jedno je dislokováno při ÚO Český Krumlov. Tato vozidla částečně zabezpečují dodávky pohonných hmot při mimořádných událostech.

Při zavedení regulačních opatření je vybrána zpravidla jedna tzv. (Nádvorní čerpací stanice) v působnosti ORP. Jsou to neveřejné čerpací stanice, v případě potřeby využitelné pouze pro určené síly a prostředky. O určené čerpací stanici se vedou tyto údaje:

O společnosti

- název
- adresa sídla
- vlastník
- zda jsou subjektem kritické infrastruktury
- kontaktní osoba s údaji pro spojení

Údaje o čerpací stanici

- adresa
- souřadnice GPS
- zda se jedná o uzavřený, neuzavřený areál
- počet vjezdů
- ochrana vstupů
- otevírací doba, počet směn a počet pracovníků ve směně
- datum uvedení do provozu
- provoz pro vlastní potřebu nebo potřebu jiných subjektů
- způsob zavážení PHM
- přístupnost vozidel návěsového typu

Charakteristika čerpací stanice

- počet stojanů
- kapacita nádrží
- průměrná měsíční výtoč
- výtoč za den, a to pro BA100N, BA95N, BA91N, NM a LPG
- vybavení náhradním zdrojem el. energie
- přípojka pro náhradní zdroj el. energie
- vedení evidence PHM
- název software pro výdej
- zda lze z obsluhy nastavit množství výdeje na pistolích
- zda lze z místa obsluhy zablokovat výdej na pistolích
- vzdálenost k sídlu PČR, MP a hasičů
- vzdálenost k železniční stanici
- způsob zajištění proti vniknutí cizí osoby
- telefonní přípojka

- napojení na bezpečnostní agenturu
- zda je čerpací stanice v záplavovém území

Vše je doplněno nákresem čerpací stanice s vyznačením výdejních stojanů, přístupových cest a jiných důležitých objektů.

1.1.5 Orgány řízení a zastoupení strojní služby v nich ^{3, 14, 25}

Řízení a koordinace složek IZS při společném zásahu odvisí od druhu a rozsahu vzniklé mimořádné události.

Na **taktické úrovni** je koordinace při provádění záchranných a likvidačních prací zabezpečována velitelem zásahu. Síly HZS při provádění většiny zásahů mají ve svém výjezdu zařazeného příslušníka s odbornou způsobilostí na strojní službu. V případě potřeby jsou další požadavky na techniku, opravy a logistické zabezpečení zasahujících jednotek řešeny povoláním dalších strojníků či vedoucího strojní služby do hotovosti a k výjezdu.

Logistické zázemí pro HZS tvoří centrální požární stanice či stanice HZS kraje. Další základní či ostatní složky IZS ve svém organizačním členění výjezdu strojní službu nemají.

Velitel zásahu může místo zásahu členit na úseky a sektory, vytvořit týlový prostor, nástupní prostor a ustavit štáb velitele zásahu, ve kterém je začleněn vedoucí strojní služby.

Na **operační úrovni** je koordinace záchranných a likvidačních prací zabezpečována operačním a informačním střediskem kraje. Toto středisko zabezpečuje ve prospěch velitele zásahu informační podporu a povolání dalších potřebných sil prostředků včetně strojní služby a materiálu či techniky z místních zdrojů kraje. Zajišťuje návaznost záchranných prací s opatřeními pro krizové stavy.

Na **strategické úrovni** je koordinace prováděna jednak starostou příslušného ORP, hejtmanem kraje nebo ministerstvem vnitra. Toto řízení nastává při vzniku krizových stavů nebo při vyhlášení třetího či zvláštního stupně poplachu.

V případě potřeby je do krizového štábu a jeho stálé pracovní skupiny začleňován vedoucí strojní služby územního odboru HZS. Pro využití sil a prostředků teritoria ORP a okresu lze využívat přehled sil a prostředků vedený a upřesňovaný v krizovém plánu kraje a program SSHR ARGIS.

1.2 Legislativa integrovaného záchranného systému^{3, 4, 24}

Základním právním předpisem pro IZS je zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů (dále jen „zákon o IZS“). Zákon stanoví složky IZS a jejich působnost (pokud tak nestanoví zvláštní právní předpisy), působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení krizových stavů (stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu). Integrovaný záchranný systém je určen pro koordinaci záchranných a likvidačních prací v případě, že si mimořádná událost vyžádá nasazení sil a prostředků řady subjektů, např. hasičů, policie, zdravotnické záchranné služby, sdružení občanů (tzv. složek IZS), případně je nutno koordinovat záchranné a likvidační práce z úrovně Ministerstva vnitra, krajů nebo starostou obce.

IZS není organizace, ale systém s nástroji spolupráce a modelovými postupy součinnosti. Jde o to, aby se promyšlenou a plánovanou kooperací zabezpečilo, aby veškeré možné zdroje a kompetence, které jsou potřebné při záchranných a likvidačních pracích, byly použity. Má tedy univerzální poslání a vznikl z potřeby společného postupu při přípravě na mimořádné události (dále jen MU) různého druhu. Použije se při přípravě na vznik MU a při potřebě provádět současně záchranné a likvidační práce dvěma nebo více složkami IZS. Je určen pro koordinaci záchranných a likvidačních prací při MU, včetně havárií a živelních pohrom. Základním aspektem IZS je skutečnost, že složka IZS neztrácí svojí účastí v něm svoji právní subjektivitu ani princip dosavadního samostatného financování. Citovaným zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů jsou definovány

složky IZS. Ty jsou rozděleny na tzv. základní a na ostatní. Pro podporu složek při rozsáhlých mimořádných opatřeních slouží systémy hospodářské mobilizace a nouzového zásobování. V případě potřeby zasazení složek IZS je žádoucí, aby bylo dosaženo jejich kapacitami kombinované a koordinované reakce na vzniklou mimořádnou nebo krizovou situaci. Musí být úzce spojeny s místními úřady a dalšími místními složkami. Mimořádná událost však může nabýt takových rozměrů, že zmocnění daná citovaným zákonem o IZS a jinými zákony (zákon o krajích, zákon o obcích, zákon o Policii ČR, zákon o Hasičském záchranném sboru ČR) nestačí k řešení následků mimořádné události. Orgány, které řeší mimořádnou událost, mohou, za podmínek daných zvláštním zákonem, zvýšit své pravomoci vyhlášením tzv. krizového stavu. Pak hovoříme o tom, že situace vzniklá při mimořádné události přerostla v krizovou situaci. O tom, který z krizových stavů bude vyhlášen, se rozhoduje na základě velikosti postiženého území a druhu mimořádné události, jejíž vznik k vyhlášení krizového stavu vedl. Po vyhlášení krizového stavu nabývají zvláštních oprávnění k řešení krizové situace orgány krizového řízení. Opatření, která vzniklou krizovou situaci řeší, se nazývají krizová a uplatňují tzv. krizové řízení (krizový management). Tato opatření jsou stanovena zákonem č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění zákona č.320/2002 Sb.

1.2.1 Základní a ostatní složky IZS ^{3, 4, 12, 24}

Základní složky IZS zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události. Za tímto účelem rozmísťují své síly a prostředky po celém území České republiky. Základními složkami IZS jsou:

- Hasičský záchranný sbor ČR (dále jen „HZS ČR“) a jednotky požární ochrany (dále jen „JPO“) zařazené do plošného pokrytí kraje JPO,
- Policie ČR (dále jen „PČR“),
- Zdravotnická záchranná služba (dále jen „ZZS“).

Ostatní složky IZS jsou povolávány k záchranným a likvidačním pracím podle povahy mimořádné události, na základě jejich možností zasáhnout a pravomocí, které jim dávají právní předpisy. K ostatním složkám IZS patří:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory,
- ostatní záchranné sbory,
- orgány ochrany veřejného zdraví,
- havarijní, pohotovostní a jiné služby,
- zařízení civilní ochrany,
- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím,
- v době krizových situací také odborná zdravotnická zařízení na úrovni fakultních nemocnic.

Pro podporu složek při rozsáhlých mimořádných opatřeních slouží systémy hospodářské mobilizace a nouzového zásobování. V případě potřeby zasazení složek IZS je žádoucí, aby bylo jejich kapacitami dosaženo kombinované a koordinované reakce na vzniklou mimořádnou nebo krizovou situaci. Musí být úzce spojeny s místními úřady a dalšími místními složkami.

1.2.2 Činnost správních orgánů a obcí, právnických a podnikajících fyzických osob v IZS^{3, 4, 8, 25}

Činnost správních orgánů a obcí, právnických a podnikajících fyzických osob v IZS lze vysledovat ve všech etapách resp. všech základních druzích činnosti IZS a jeho složek. Tyto základní druhy činností je možno vymezit jako

- preventivní práce,
- záchranné práce,

- likvidační práce,
- havárie,
- obnovovací (asanační) práce.

Preventivní práce (činnosti a opatření materiálního, plánovacího, organizačního a vzdělávacího charakteru, mající za účel předejít možnosti vzniku MU, snížit pravděpodobnost vzniku nebo snížit škodlivé působení MU po jejím případném vzniku; probíhají vždy před vznikem MU nebo před varováním o neodvratně blížící se MU) provádí:

- správní orgány a obce ve své působnosti a na základě povinností stanovených ve zvláštních právních předpisech - vyčleňují pro ně prostředky ve svých rozpočtech nebo využívají prostředky veřejných zdrojů,
- orgány obce - zajišťují připravenost obce na mimořádné události a podílejí se na provádění záchranných a likvidačních prací a na ochraně obyvatelstva,
- právnické a podnikající fyzické osoby - tyto činnosti vykonávají ve svém vlastním zájmu, nebo na základě povinností stanovených ve zvláštních zákonech a to z vlastních zdrojů,
- právnické a podnikající fyzické osoby - poskytují osobní nebo věcnou pomoc na přímou výzvu velitele zásahu nebo starosty a vůči svým zaměstnancům zajišťují informování o hrozících MU, varování, evakuaci, ukrytí a organizaci záchranných prací.

Záchranných prací (tj. nutně prováděných prací při zásahu, nebo blížící se MU, v místě nasazení složek IZS) se správní orgány a obce, právnické a podnikající fyzické osoby zúčastňují především při realizaci evakuace osob, zvířat a majetku, případně prací směřujících k ochraně životního prostředí, majetku a zvířat. Likvidační práce (činnosti k odstranění následků způsobených MU) obvykle provádí:

- starosta obce - zajišťuje varování osob, organizuje evakuaci a činnost obce v podmínkách nouzového přežití obyvatel,

- právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba, u které došlo k havárii - je povinna provádět neprodleně záchranné a likvidační práce, spolupracovat při odstraňování havárie se složkami IZS, zabezpečit asanační práce a zabezpečit zneškodnění odpadů, které vznikly v důsledku likvidace havárie,
- složky IZS,
- právnické, podnikající fyzické osoby nebo fyzické osoby, které byly k tomu oprávněným subjektem vyzvány k poskytnutí věcné nebo osobní pomoci,
- právnická, podnikající fyzická nebo fyzická osoba, která je vlastníkem, správcem nebo uživatelem poškozeného objektu, zařízení, provozu nebo pozemku (tzv. poškozená osoba),
- právnická nebo podnikající fyzická osoba, která provádí likvidační práce na základě smluvního vztahu s poškozenou osobou, pokud je v dosahu nebo je veliteli zásahu známa a je možné ji v potřebném čase na místo MU povolat.

Právnická nebo podnikající fyzická osoba, která je vlastníkem, správcem nebo uživatelem zařízení, budov, látek nebo odpadů, je při havárii poškozenou osobou a současně je považována za původce havárie s povinnostmi stanovenými v zákonu.

V rámci obnovovacích (asanačních) prací se správní orgány a obce, právnické a podnikající fyzické osoby zúčastňují činností směřujících k obnově území, odstraňujících riziko ohrožení života a životního prostředí - tedy činností, které nemají charakter bezprostředních opatření (záchranných a likvidačních prací).

1.2.3 Školení a odborná příprava jednotek požární ochrany ^{8, 15, 34, 36}

Odborné znalosti jsou pro hasiče strojníka velmi důležité, neboť strojníci přicházejí s mimořádnými událostmi do styku jako první. S ohledem na různorodost zásahů si dnešní zásahová činnost klade vysoké nároky na znalosti z různých oblastí (techniky, chemie, stavebnictví, zdravotnictví). Proto je vysoký důraz kladen nejen na vzdělávání velitelů, strojníků a techniků, ale i hasičů. Míra odborných znalostí je u jednotlivých kategorií jednotek různá.

V tom smyslu rozděluje požadavky na odbornou způsobilost a přípravu i zákon, a jeho prováděcí předpisy a na to navazující interní normativní instrukce.

Zákon č. 133/1985 o Požární ochraně stanoví základní požadavky na odborné znalosti hasičů. Požadavek odborné způsobilosti je kladen na všechny příslušníky a zaměstnance podniku a velitele, velitele družstev, strojníky a techniky speciálních služeb všech ostatních jednotek. Pro tyto platí, že musí být odborně způsobilí ve čtyřech základních směrech dle (§ 32) vyhlášky 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti JPO ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.), a to ve znalostech právních předpisů o požární ochraně, IZS, krizovém řízení a ochraně obyvatelstva, v používání požární techniky a věcných prostředků požární ochrany, v požárně technických parametrech látek a v bezpečnosti práce a zásad první pomoci.

Základní odbornou přípravu (na rozdíl od požadavků na odbornou způsobilost) musí absolvovat všichni příslušníci, zaměstnanci a členové SDH.

Ověřování odborné způsobilosti a vydávání osvědčení o této skutečnosti pro příslušníky HZS ČR a pro velitele, strojníky a techniky speciálních služeb jednotek HZS podniků a členů SDH vykonávajících službu v těchto jednotkách jako svoje zaměstnání provádí MV ČR. Pro velitele a strojníky dobrovolných jednotek HZS kraje a pro zaměstnance podniku je prováděním pověřen velitel HZS podniku. Orgán, který osvědčení o odborné způsobilosti udělil, ho může i odejmout za předpokladu, že osoba vykazuje ve své činnosti zásadní nedostatky.

Zaměření odborné přípravy na každý rok vydává GŘ HZS ČR prostřednictvím pokynu generálního ředitele HZS ČR. Ověření odborných znalostí pro hasiče se provádí zkouškou, o které je vypracován protokol o ověření odborných znalostí, a to nejméně jedenkrát ročně. V příloze číslo 1 jsou uvedeny normy znalostí hasiče strojníka a v příloze 2 osnovy odborné přípravy velitelů a strojníků a v příloze 3 návrh praktické části odborné přípravy velitelů a strojníků.

1.2.4 Typové činnosti složek IZS^{14, 26}

Typové činnosti složek IZS jsou tvořeny pro nejčastěji opakované druhy mimořádných událostí podle jednotlivých rizik, u kterých se předpokládá provádění záchranných a likvidačních prací společným postupem složek IZS. Jsou zpracovávány a vydávány Generálním ředitelstvím hasičského záchranného sboru ČR. Typové činnosti složek IZS obsahují jednoznačně určený postup jednotek IZS při záchranných a likvidačních pracích s ohledem na druh a charakter mimořádné události. Obsahem každé činnosti je soubor úkolů, které se plní a každá ze složek má svůj tzv. „list“, kde jsou přímo pro ni vyjmenované ty činnosti, které má vykonávat. Typové činnosti jsou označovány čísly a názvy mimořádných událostí. V současné době existují typové činnosti pro následující scénáře mimořádných událostí:

- **STČ-01/IZS** Typová činnost složek IZS při společném zásahu - na uskutečnění a ověření použití radiologické zbraně.
- **STČ-02/IZS** Typová činnost složek IZS při společném zásahu – demonstrování úmyslu sebevraždy.
- **STČ-03/IZS** Typová činnost složek IZS při společném zásahu – oznámení o uložení, nebo nálezů výbušného předmětu.
- **STČ-04/IZS** Typová činnost složek IZS při společném zásahu – při mimořádné události způsobené leteckou nehodou.
- **STČ-05/IZS** Typová činnost složek IZS při společném zásahu – nález předmětu s podezřením na přítomnost B-agens, nebo toxinů.
- **STČ-06/IZS** Typová činnost složek IZS v podmínkách rozsáhlých policejních opatření pro udržení veřejného pořádku při technopárty.
- **STČ-07/IZS** Typová činnost složek IZS při společném zásahu – záchraně pohřešovaných osob, pátrací akci v terénu.
- **STČ-08/IZS** Typová činnost složek IZS při společném zásahu – dopravní nehoda

- **STČ-09/IZS** Typová činnost složek IZS při mimořádné události s velkým počtem raněných a obětí.
- **STČ-10/IZS** Typová činnost složek IZS při společném zásahu při nebezpečné poruše plynulosti provozu na dálnici
- **Další typové činnosti jsou rozpracovány**

1.2.5 Jednotky požární ochrany na území ORP Český Krumlov a Kaplice^{14, 15, 17, 25}

Na území ORP Český Krumlov a Kaplice je celkem 45 jednotek sborů dobrovolných hasičů různé kategorie, velikosti a taktické hodnoty. Velikost jednotky je vyjádřena počtem hasičů. Kategorie jednotky vyjadřuje operační působnost pro použití k zásahům a vybavením věcnými prostředky požární ochrany s využitím zejména pro svého zřizovatele, ale i územní působnosti. Součástí operační působnosti je také stanovená doba pro výjezd a dojezd jednotky.

Taktická hodnota jednotky se projevuje schopností provádět určitý rozsah činností odpovídající velikostí, vybavením požární technikou a věcnými prostředky. Každá jednotka sboru dobrovolných hasičů má na území ORP své zázemí, tzv. trvalé místo dislokace, které se nazývá požární zbrojnice. Jsou to objekty zpravidla v majetku obce a jsou určeny pro výkon služby hasičů zařazených v jednotce SDH. Úkolem těchto jednotek je především provedení požárního zásahu podle příslušné dokumentace. Požární zásah je činnost, která směřuje nejprve k lokalizaci a pak k likvidaci požáru. SDH na území ORP pomáhají při různých živelních pohromách a jiných mimořádných událostech. Obsahem záchranných prací je odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik a vedoucí k přerušení jejich příčin. Na úseku ochrany obyvatelstva se JSDHO podílí na:

- evakuaci obyvatelstva,
- označování oblastí s výskytem nebezpečných látek,
- varování obyvatel,
- dekontaminaci postižených obyvatel nebo majetku,

- humanitární pomoci a zajištění podmínek pro nouzové přežití.

O své činnosti, výjezdu a zásahu podává neprodleně zprávy územně příslušnému operačnímu a informačnímu středisku HZS kraje a k zásahu je tímto střediskem povolávána v souladu s poplachovým plánem a plošným rozmístěním zásahových jednotek obcí. Ve většině případů JSDHO tvoří posilu jednotkám I. kategorie, tj. HZS, ale mohou provádět zásah i samostatně v návaznosti na jejich technické vybavení a odbornou způsobilost.

Jednotka SDH je z pohledu strojní služby akceschopná za předpokladu, že splňuje tyto podmínky:

- mobilní požární techniku a věcné prostředky má zařazené do pohotovosti,
- početní stav hasičů strojníků odpovídá taktické jednotce,
- má schopnost uskutečnit výjezd k zásahu ve stanoveném časovém limitu,
- strojníci mají platná osvědčení o odborné a zdravotní způsobilosti,
- je prováděna pravidelná odborná příprava a výcvik.

Nemůže-li jednotka po dobu výkonu služby nebo připravenosti k výjezdu udržet akceschopnost, velitel to neprodleně ohlásí územně příslušnému operačnímu a informačnímu středisku HZS kraje.

1.3 Postup JPO v přípravě na mimořádné události^{15, 34, 36}

Společná cvičení, školení a odborná příprava jsou věcným obsahem přípravy na mimořádné události na území ORP. Společná zaměstnání jsou finančně i časově náročná. Pro jejich provedení je nutné zpracovat příslušnou dokumentaci. Obsahem takovéto dokumentace je časový harmonogram, jména školitelů (lektorů) a tematické zaměření. Zásadním dokumentem je pokyn, kterým je veškerá činnost nařízena.

Požární technika a věcné prostředky prošly dlouhodobým vývojem až k současné vysoké technické úrovni. Znalost jednotlivých obsluh a technicko-taktických dat má rozhodující vliv na průběh zásahu jednotky. Rozhodujícím článkem jednotek PO je velitel a hasič strojník. Velitel ovlivňuje činnost jednotky svými odbornými znalostmi v oblasti organizačního i operačního řízení. Strojník na druhé straně svými odbornými znalostmi v oblasti zásobování jednotky hasebními látkami a bezchybnou obsluhou jednotlivých věcných prostředků. Jedině spolehlivá a bezchybná práce strojníka může mnohdy zajistit relativně bezpečný zásah členů jednotky při požárech, nehodách, živelních pohromách a jiných mimořádných událostech. Na jeho kvalifikovaném rozhodnutí, znalostech a zkušenostech mohou velitelé stavět koncepci zásahu. Hlavní součinnostní činnosti mezi jednotkami profesionálních hasičů a dobrovolnými jednotkami je doprava hasební látky na požářiště tzv. dálková doprava vody.

Znalost základních informací a zásad z hydrostatiky a hydrodynamiky mají vliv na účinnost a kvalitu zásahu. Závisí na nich možnost stanovení potřeby sil a prostředků (dále jen SaP) při žádoucí intenzitě dodávky hasební látky na požářiště a v neposlední řadě i maximálně efektivní využití požární techniky a technických prostředků. Na území ORP Český Krumlov a Kaplice jsou místa, kam příjezd MPT není možný, nebo zdroje požární vody jsou od místa zásahu vzdáleny. Není-li k dispozici alespoň malý vodní zdroj, pak je v takovýchto případech nutné hledat jiná řešení, která však kladou vysoké nároky na strojníky, velitele i hasiče. V praxi se rozeznávají tři základní způsoby dodávky vody na velké vzdálenosti:

- dodávkou vody ze stroje do stroje,
- dopravou vody cisternami (kyvadlová doprava),
- kombinace předešlých způsobů.

Úspěšná doprava vody na velké vzdálenosti má své zákonitosti, kterým je nutno vyhovět. Základní údaj, který musí strojník znát, je počet stříkaček (strojů) s ohledem na vzdálenost, na kterou bude vodu dopravovat. Dalším údajem je výkon čerpadla a

převýšení. Nezanedbatelným faktorem jsou tlakové ztráty, které jsou jiné v rovinatém terénu a jiné u nějakého převýšení.

Jedním z nejčastěji využívaným způsobem je kyvadlová doprava vody cisternovými automobilními stříkačkami (dále jen CAS).

Podmínkou uskutečnění kyvadlové dopravy vody je možnost použití místních komunikací. V praxi je nutné dodržet několik zásad:

- je nutno vybudovat čerpací stanoviště s trvalou obsluhou,
- určit počet CAS pro dopravu hasební látky,
- určit trasu vozidel,
- mít neustálé spojení s vozidly a čerpacím stanovištěm,
- počítat s jedním vozidlem CAS pro případ poruchy.

Dobrá organizace a znalost problematiky dálkové dopravy vody, návyky a vědomosti velitelů a strojníků, včetně dobré připravenosti JPO, dávají předpoklady k úspěšnému provedení zásahu při nedostatku vody poblíž místa zásahu.

Nedílnou součástí odborné přípravy řidičů strojníků je znalost místopisu respektive hasebního obvodu. Je nutno docílit trvalé znalosti a orientace v hasebním obvodu JPO v souladu s kategorizací a zařazením v požárním poplachovém plánu. Znalost místopisu je důležitou oblastí, která může výrazně urychlit dojezd jednotky do místa zásahu. Rychlá orientace usnadňuje i hasební postupy tím, že lze předpokládat, zda v místě zásahu bude dostatek vody, zda terén je vhodný pro jízdu MPT. Cílem výuky místopisu je získat:

- bezpečnou orientaci v jednotlivých čtvrtích, částech a eventuálně v celém ORP,
- znalost důležitých a požárně nebezpečných objektů,
- znalost pomocných orientačních bodů (místní názvy),
- znalost místních podmínek zdrojů vody,
- znalost komunikací (stav, délku), vedlejších cest,

- znalost jednotlivých obcí,
- znalost čtení v mapových podkladech.

1. 4 Úkoly a činnosti složek IZS na místě dopravní nehody ^{2, 15, 21, 22, 23}

Dopravní nehoda je událost v provozu na pozemních komunikacích, například havárie nebo srážka, která se stala nebo byla započata na pozemní komunikaci a při níž došlo k usmrcení nebo zranění osoby nebo ke škodě na majetku v přímé souvislosti s provozem vozidla v pohybu.

Činnost složek IZS na místě zásahu spočívá zejména v opatřeních směřujících k záchraně ohrožených osob a snížení následků dopravních nehod na okolí. Po příjezdu na místo je vždy nutné rozestavit vhodně techniku, zvláště s ohledem na zajištění bezpečnosti zasahujících před následky silničního provozu.

Činnost na místě zásahu u dopravní nehody je specifická a téměř vždy je nutné počítat s komplikacemi. Hasiči strojníci musí mít osvojené správné technologické postupy a znalosti konstrukce jednotlivých typů vozidel. Vyprošťovací práce ovlivňuje především druh, typ, technický stav a konstrukce havarovaných vozidel, rozsah a způsob jejich poškození, poloha a stabilita havarovaných vozidel.

Při provádění vyprošťovacích prací je nutné zohlednit způsob a možnosti zajištění stabilizace havarovaných vozidel a zajištění přístupu pro poskytnutí pomoci zachraňovaným s ohledem na druh zranění. Je také nutné dbát na preventivní odvrácení možných rizik a nebezpečí vznikající od aktivních i pasivních bezpečnostních prvků (airbagy, předpínače pásů, výztuhy karosérií apod.), nádrží, tlakových nádob, elektroinstalacích a ostatních rozvodů, napružených a nestabilních částí.

V příloze číslo 3 je pro ilustraci uvedena některá technika využívaná zejména hasičským záchranným sborem pro vyprošťování u dopravních nehod.

1. 5 Bezpečnost práce^{14, 15, 34}

Při výjezdu, jízdě a činnosti v místě zásahu je nutno dbát zásad bezpečné práce. Činnost hasičů je ve své podstatě nejen velmi pestrá, ale také specifická a velmi riziková. Je nutná znalost předpisů z oblasti bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci (dále jen BOZP) nelze podceňovat. Dodržování BOZP, znalost taktických postupů, parametrů MPT, věcných a technických prostředků dává předpoklad k předvídatelnosti různých nebezpečí, která se při zásazích a jiných činnostech mohou vyskytnout.

Jednou z částí BOZP je oblast činnosti řidičů strojníků, počínaje výjezdem a návratem na základnu. Při výjezdu je nutno si počínat obezřetně, obzvláště při výjezdu na frekventovanou nebo nepřehlednou komunikaci. Při jízdě k zásahu je nutno používat zvláštní výstražné zařízení. Řidič strojník je povinen přizpůsobit rychlost jízdy především svým schopnostem, stavu a povaze vozovky. Smí porušovat některá ustanovení zákona o provozu na pozemních komunikacích, nesmí však v důsledku porušení předpisů zapříčinit dopravní nehodu. Dodržuje trasu určenou velitelem. Při jízdě a příjezdu na místo zásahu dbá základních zásad umístění MPT:

- postaví MPT na bezpečné místo, aby pokud možno nebránilo silničnímu provozu,
- nestaví MPT před vjezdy, průjezdy, vchody, únikové komunikace,
- ustaví MPT v bezpečné vzdálenosti od místa události,
- nestaví MPT nad kanálová víka, vpusti.

1. 6. Kategorie dobrovolných jednotek¹⁵

JPO II/1 - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s územní působností kategorie JPO II, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000,

JPO II/2 - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s územní působností kategorie JPO II, která zabezpečuje výjezd dvou družstev o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000,

JPO III/1 - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s územní působností kategorie JPO III, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000,

JPO III/2 - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s územní působností kategorie JPO III, která zabezpečuje výjezd dvou družstev o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000,

JPO V - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s místní působností kategorie JPO V, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu.

Poznámka:

Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, která není zařazena do plošného pokrytí, má základní početní stav členů jako jednotka JPO V.

1. 7 Porovnání vybavenosti JSDHO a HZS^{15, 28}

Na území ORP Český Krumlov a Kaplice jsou zřízeny tři jednotky s kategori-
začním zařazením JPO II/1, třináct jednotek JPO III/1 a třicet jednotek zařazených
v kategorii JPO V. Tyto jednotky disponují mobilní požární technikou a věcnými pro-
středky, které jsou předepsané platným právním předpisem. Pokud jednotky mají nad-
standardní vybavení je to odůvodněno plošným pokrytím, dokumentací zdolávání požá-
rů objektů, jejichž ochranu před požáry a mimořádnými událostmi jednotka zabezpeču-
je. Kromě minimálního vybavení požární technikou a věcnými prostředky je JSDHO
vybavována jinými prostředky, pokud je předurčena pro systém záchranných prací při
dopravních nehodách, při haváriích, při živelních pohromách a pro ochranu obyvatel-

stva. Vybavení požární technikou a prostředky požární ochrany může být zvýšeno až na jedenapůlnásobek daných limitů.

Profesionální jednotky, které jsou dislokovány na území ORP Český Krumlov a Kaplice, se řídí stejným právním předpisem, který jim určuje, jakou technikou a věcnými prostředky mají být vybaveny. Na rozdíl od jednotek dobrovolných je vybavenost podstatně širší a obsáhlejší.

Současný stav ve vybavení jednotek SDH obcí na území ORP Český Krumlov a Kaplice, technikou a věcnými prostředky je možné charakterizovat především tak, že technika je částečně morálně i fyzicky zastaralá z důvodu značně proslé životnosti. Průměrné stáří cisternových požárních automobilů (dále jen CAS) je téměř 27 let. U dopravních automobilů (dále jen DA) je průměrné stáří téměř 30 let. Životnost CAS se přitom předpokládá na dobu 16 let bez technického zhodnocení (rekonstrukce) a 25 let s provedenou rekonstrukcí.

Průměrné stáří skutečného počtu CAS u profesionálních jednotek HZS na území ORP Český Krumlov a Kaplice, které patří k základním zásahovým požárním automobilům (dále jen ZPA), je téměř 15 let. U automobilových žebříků do 30 m (dále jen AZ 30), patřících ke speciálním zásahovým požárním automobilům (dále jen SPA), je průměrné stáří vyšší než 18 let, přičemž životnost ZPA je stanovena na 10 let (do roku 2000 byla 8 let), životnost SPA je 16 let. Tuto plánovanou životnost požárních automobilů je nutné považovat za maximální, je prověřena dlouholetou praxí a v řadě případů přesahuje lhůty obvyklé v zemích EU. V příloze číslo 4 jsou uvedena některá vozidla HZS ÚO Český Krumlov.

1. 8 Požadavky ostatních složek IZS na strojní službu

Součinnost základních složek IZS patří ke každodenní pracovní rutině. Ve většině případů se jedná o akce, do nichž jsou současně zapojeny všechny tři složky. Vzácnější jsou zásahy vyžadující bilaterální spolupráci. Standardní součinnost vede ke vzniku potřebných pracovních návyků a žádoucímu posilování osobních kontaktů. Obojí je zároveň permanentním tréninkem taktiky zásahu při mimořádných situacích.

V případech, kdy HZS není hlavním garantem řešení vzniklé mimořádné události, strojní služba reaguje na požadavky jednotlivých složek IZS takto:

- zabezpečením pohonných hmot,
- zajištěním případných oprav ve svém dílenském zařízení,
- zajištěním náhradních dílů,
- zajištěním elektrocentrál 15 kW, 7,5 kW, 3,5 kW včetně obsluhy,
- zajištěním osvětlovací techniky,
- vyproštěním případně odtažením vozidlem T-815 AV-14,
- převoz materiálu nákladním vozidlem A-30.

Tato výpomoc je požadována cestou příslušného krajského operačního a informačního střediska jako tzv. „technická pomoc“.

2. Cíle práce a hypotézy

2. 1 Cíle práce

1. Rozebrat úkoly, činnost a organizaci práce strojní služby při řešení mimořádných událostí a krizových situací na úrovni ÚO HZS.

2. Posoudit připravenost, vybavenost a potřebnost strojní služby.

3. Zjistit možnosti teritoria ORP Český Krumlov a Kaplice využitelné pro strojní službu k řešení mimořádné události.

4. Zmapovat a vyjádřit požadavky ostatních složek IZS na strojní službu v případech, kdy HZS není hlavním garantem řešení vzniklé mimořádné události.

5. Uspořádat možnosti a potřeby strojní služby HZS a ostatních složek IZS při společném zásahu, případně navrhnout metodiku činnosti strojní služby.

2. 2 Hypotézy

Strojní služba představuje základ akceschopnosti a trvalé připravenosti složek IZS.

3. Metodika

Sumarizace úkolů a požadavků na strojní službu z hlediska přípravy a vlastního provádění zásahů při řešení mimořádných událostí a zpracování plánu přípravy a výcviku. Porovnání vybavení a možností dobrovolných jednotek požární ochrany zřizovaných zejména obcemi a dalších základních složek IZS na území obcí s rozšířenou působností.

Informace a skutečnosti potřebné k dosažení cíle této bakalářské práce byly získány zejména z dokumentace základních složek IZS, tedy Hasičského záchranného sboru, dotazováním, nahlížením do odborné literatury a z internetu.

Pro vlastní zpracování výsledků, aby bylo možné porovnat připravenost jednotek požární ochrany z pohledu strojní služby, byly použity tři soubory událostí, ke kterým došlo na území ORP Český Krumlov a Kaplice. Jedná se o dopravní nehodu autobusu u obce Rožmberk v roce 2007 (ORP Český Krumlov), požár lesa u Besednice v roce 2009 (ORP Kaplice) a požár pily v obci Brloh v roce 2009 (ORP Český Krumlov).

Jednotlivé události byly porovnávány, resp. bylo porovnáno, jak koresponduje teoretická i praktická připravenost se skutečnou událostí.

4. Výsledky – metoda srovnání

Ze shrnutí úkolů a požadavků na strojní službu jednotek požární ochrany, ale i ostatních složek IZS jsem vyvodil závěr o nezastupitelnosti této služby k přípravě a vlastnímu řešení jakékoliv mimořádné události. Žijeme v moderním světě, kde pouhá lidská síla bez patřičného strojního a technického vybavení mnoho nezmůže. Vybavení technikou a ostatními věcnými prostředky stojí na straně jedné, znalosti a dovednosti při jejím využívání na straně druhé.

Pro konkrétní zhodnocení postupů činnosti jednotek požární ochrany při rozsáhlejší mimořádné situaci na území ORP Český Krumlov a Kaplice jsem využil dvou skutečných požárů a jedné dopravní nehody, ke kterým došlo v průběhu posledních třech let.

Zejména jsem vyhodnocoval originální zápisy z jednotlivých zásahů, tj. záznamy i konečná hodnocení událostí z pohledu strojní služby. Porovnáním bylo možné sledovat vzájemnou spolupráci zasahujících jednotek, případně vyhodnotit určité nedostatky.

4.1 Rozbor činnosti strojní služby při řešení konkrétních zásahů

Dopravní nehoda u obce Rožmberk nad Vltavou (dne 3. 8. 2007)²⁹

K dopravní nehodě rakouského zájezdového autobusu došlo na silnici II/160, ve vzdálenosti 5 km od Rožmberka nad Vltavou směrem na Český Krumlov, kdy při zpomalování a uhýbání se předjíždějícímu osobnímu vozidlu sjel zájezdový autobus z vozovky, zřítíl se z cca 6 metrového srázu a dopadl na střechu 6 m od koryta řeky.

Po příjezdu vozidel JSDHO Vyšší Brod a HZS CPS ÚO-Český Krumlov byly v autobusu zaklíněny pouze dvě osoby a ostatní cestující již byli mimo vozidlo v péči ZZS. K vyproštění zraněných a zaklíněných osob hasiči použili vyprošťovací zařízení jednotek dobrovolných hasičů z Vyššího Brodu. Současně s vyprošťováním osob hasiči

provedli i nutná opatření k zamezení úniku pohonných hmot z havarovaného autobusu, aby nedošlo k úniku ropných látek do půdy a do řeky Vltavy.

Na místo dopravní nehody byl pro potřeby vyšetřování příčin dopravní nehody policisty přivolán soudní znalec, aby mohl provést prohlídku autobusu jak v poloze před vyproštěním tak i po něm. Vyproštění autobusu provedla odtahová firma. Dvěma jeřáby ho vytáhla na vozovku a poté ho převrátila na kola. Vrak autobusu dovezla do svého areálu odtahovým vozidlem.

Dílčí závěr

Jak vyplynulo z dokumentace o průběhu zásahu u dopravní nehody rakouského autobusu u Rožmberka nad Vltavou byly v taktických a technických postupech shledány určité nedostatky. Předně po příjezdu na místo události nebyli určeni velitelem zásahu příslušníci k řízení dopravy. V počátku zásahu větší množství přijíždějících vozidel IZS (sanity, vozy HZS) blokovaly na úzké silnici odvoz zraněných. Další organizaci (včetně uzavírky) po svém příjezdu velmi dobře zvládla PČR.

Naopak kladně lze hodnotit práci posádky RZA z Českého Krumlova a dobrovolných hasičů z Vyšího Brodu při samotném vyproštění dvou zaklíněných osob. Použitím a správným technologickým postupem i přes stísněný prostor, mohutnost a váhu vyprošťovacích nástrojů se podařilo vyprostit raněné v reálném čase.

Dále lze hodnotit jako problematické samotné vyproštění autobusu. Byla povolána soukromá odtahová firma s automobilovým jeřábem AJ-16 a cestou KOPIS jeřáb hasičů Českých drah AV-20. Vzhledem ke skutečnosti, že převrácený autobus vážil cca. 18 tun, jeřáb odtahové služby pracoval na hranici svých možností včetně porušení některých bezpečnostních předpisů. Při samotném zvedání havarovaného autobusu panovala určitá nesehranost mezi jeřábníky a pracovníkem odtahové služby, který samotné vyproštění autobusu řídil.

Požár lesa u Besednice (dne 14. 4. 2009) ³⁰

Dne 14. 4. 2009 byly jednotky požární ochrany ORP Český Krumlov a Kaplice vyslány k požáru lesa v lokalitě Vysoký Kámen (Slepice) u Besednice.

Průzkumem bylo zjištěno, že se jedná o požár klestu a hrabanky po pálení na ploše cca 1 ha. Vzhledem k rozsahu požáru, nepřístupnosti terénu a potřeby velkého množství vody byly cestou KOPIS povolány další jednotky. Jako první zasahovala jednotka SDH obce Besednice, která prováděla hašení jednoduchými hasebními prostředky. Postupně se na místo zásahu ve stanovených dojezdových časech dostavily profesionální jednotka z požární stanice Kaplice s vozidlem CAS-32 a dále JSDHO Benešov nad Černou s CAS 32 a CAS 24 a DA 12 a JSDHO Malonty s CAS 32 a CAS 24.

Byly zřízeny dvě čerpací stanoviště za pomoci PPS-12 jednotek Besednice a Benešov nad Černou a bylo rozhodnuto o kyvadlové dopravě vody. Z důvodu nepřístupnosti k ohnisku požáru byl na žádost velitele zásahu povolán lesní speciál CAS-20 Renault CAMIVA z centrální požární stanice Český Krumlov. Ani toto vozidlo se do blízkosti ohniska požáru nedostalo, proto bylo rozhodnuto o zřízení dálkové dopravy vody (cca. 300 m). Požár byl lokalizován v 21.00 hodin. Do 23.30 bylo prováděno hašení čtyřmi proudy C po celém obvodu požáru. Ve 23.30 h bylo hašení přerušeno (z důvodu obtížného pohybu za tmy v těžko přístupném terénu a střídání jednotek). Na místě byla ponechána CAS 32 JSDHO Benešov nad Černou, CAS 20 Renault CAMIVA z centrální požární stanice Český Krumlov s osádkou 1+2 a celé dopravní a útočné vedení.

Další hasební práce byly započaty 15. 4. 2009 od 8.00 hodin. JSDHO Benešov nad Černou, JSDHO Malonty, HZS Č. Krumlov a Kaplice prováděli dohašování ohnisk v celé ploše požáru pomocí 4 proudů C se stálým doplňováním vody z čerpacího stanoviště v Benešově nad Černou a Besednice. Předání místa zásahu provedl velitel zásahu v 15.15 hodin vedoucímu lesníkovi s opatřením zajistit dohled nad požářištěm do 17. 4. 2009. Dle sdělení lesníka dne 17. 4. 2009 na místě požáru, nebyla zaznamenána ohniska hoření. Nikdo nebyl zraněn, nedošlo k žádné škodě ani poruše techniky.

Dílčí závěr

Požár lesa u Besednice prokázal připravenost a vzájemnou součinnost zasahujících jednotek. Zajištěním dostatečného množství vody pro hašení bylo správně rozhodnuto o organizaci kyvadlové dopravy vody CAS z čerpacích stanovišť zřízených v Besednici a Benešově nad Černou. Vzhledem k tomu, že pro kyvadlovou dopravu vody do prostoru hašení byla vhodná jen jediná trasa a hrozilo reálné nebezpečí uvíznutí mobilní požární techniky, rozhodnutí o koordinaci míjení se techniky v opěrných bodech bylo správné. Veliké nároky byly kladeny na řidiče strojníky.

S maximálním využitím potenciálu mobilní požární techniky v náročném terénu, zkušeností, zručnosti a odborných znalostí strojníků nenastávaly žádné prodlevy v dodávkách hasební vody.

Dálkovou dopravou vody, která byla zřízena od vozidla CAS-20 Renault Camiva, se i přes značné převýšení a odhad ztrát v hadicovém vedení dařilo dopravit hasivo na požářiště. Splněním tohoto úkolu se prokázala schopnost zajistit dopravu vody opěrnými body i ve velmi náročných podmínkách.

V průběhu zásahu nedošlo díky dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci k žádnému zranění zasahující osoby.

Požár pilnice a skladového hospodářství v Brloze (dne 30. 11. 2009) ³¹

K požáru pilnice a skladového hospodářství byla cestou KOPIS jako první povolána jednotka profesionálních hasičů z požární stanice Křemže s vozidlem CAS-32 T-815. Po příjezdu na místo bylo průzkumem zjištěno, že celý provoz pily je v plamenech a začíná hořet štítová stěna obytného domu, která navazovala na hořící objekt. Velitel zásahu si po zjištění kritických skutečností vyžádal další síly a prostředky. Postupně se k zásahu dostavily další jednotky požární ochrany.

Jednotka profesionálních hasičů z centrální požární stanice Český Krumlov s vozidly CAS-32 T-815 a CAS-20 Scania, JSDHO Brloh s vozidlem CAS-32 T-148 a DA-12 A-30, JSDHO Nová Ves se PPMS-12,

JSDHO Ktiš s vozidlem CAS-25 Š-RTHP-20, JSDHO Chvalšiny s vozidly CAS-32 T-148 a DA-12 A-30, JSDHO Holubov s vozidlem CAS-20 L-101, JSDHO Lhenice s vozidlem CAS-15.

Nedaleko místa zásahu protéká potok, na kterém byla zřízena dvě čerpací místa hasební vody pomocí PPMS-12 a dvou plovoucích čerpadel. V průběhu zásahu došlo k neočekávaným poruchám strojů PPMS-12 a CAS-32 T-815. Ve večerních hodinách byla využita elektrocentrála a světla JSDHO Chvalšiny a osvětlovacích stožárů. Při rozebírání střešní konstrukce byly použity motorové pily a rozbrušovací pily k odstranění střešní krytiny. Pro odvětrání půdních prostor bylo použito přetlakové ventilace.

Po lokalizaci požáru se jednotky soustředily na odčerpávání vody ze sklepních prostor a kotelny za pomoci plovoucího čerpadla.

Dílčí závěr

Jak je patrné ze zprávy o zásahu byl dojezd všech jednotek k požáru pilnice a skladového hospodářství ve stanovených časových limitech. Postupné zřizování čerpacích stanovišť a ustavení jednotlivých čerpadel k dopravě hasební vody na požářiště bylo rozhodnuto správně. I následný požadavek o dovoz náhradního stroje z požární stanice Křemže v důsledku poruch dvou strojů na čerpacím stanovišti byl správný. Po dohodě mezi strojníky návrh demontáže zapalování ze stroje, který byl odstaven jako první, a následné montáže zapalování včetně seřízení, a tím uvedení druhého stroje znovu do chodu svědčí o odborné a technické vyspělosti strojníků.

Drobným nedostatkem bylo zajištění některých hadicových vedení přejezdovými můstkami a z toho plynoucí následné poškození hadic.

Porucha na elektroinstalaci nástavby vozidla CAS-32 T-815 byla odstraněna strojníkem, který vozidlo obsluhoval. Využitím jeho znalostí nouzových provozů nedošlo k prodlevě při dodávce požární vody. Použití dalších věcných prostředků proběhlo dle daných technologických postupů a dodržení všech zásad bezpečnosti práce. Celková součinnost jednotek požární ochrany i činnost strojníků byla na velice dobré úrovni.

4.2 Vyhodnocení poznatků

Ze shromážděné dokumentace ke třem skutečným událostem, které jsem pro hodnocení úrovně spolupráce jednotek požární ochrany na území ORP Český Krumlov a Kaplice použil, lze vyhodnotit činnost v jednotlivých zásazích takto:

4. 2. 1 Vyhlášení poplachu – výjezd vozidel

Ve třech případech skutečných mimořádných událostí (Rožmberk 2007, Besednice 2009, Brloh 2009), ačkoli se jednalo o rozdílné počáteční podmínky, byly záchranné akce spuštěny okamžitě rozhodnutím operačního technika. Časy výjezdu prvních záchranných vozidel byly téměř shodné. První vozidla HZS i JSDHO vyjela ve všech případech do 5 minut od přijetí ohlášení události operačním technikem. Lze tedy konstatovat, že celá záchranná akce se rozjede dle platných předpisů a s ní veškeré další akce podle plánu činnosti jednotek požární ochrany pro nastalý typ mimořádné události.

4. 2. 2 Činnost JPO při společném zásahu

V případech tří skutečných mimořádných událostí probíhaly zásahy HZS i SDH z pohledu strojní služby v souladu se zpracovanými plány. V roce 2007 u dopravní nehody rakouského autobusu byla ztížena dopravní situace, kterou do příjezdu policie nikdo neřídil. V tomto případě potřebné řízení provozu bezprostředně po příjezdu vozidel ZZS a HZS měli provést příslušníci HZS nebo JSDHO, kteří jsou pro tyto případy školeni.

Podstatnou úlohu součinnosti HZS a dobrovolných hasičů při vyproštění dvou osob sehrál fakt nadstandardního vybavení SDH Vyšší Brod. Při samotném vyproštění autobusu nebylo ze strany velitele zásahu ani KOPIS využito možnosti povolat jeřáb rakouských hasičů z Bad Leonfeldenu. Lze se jen domnívat, že se na tuto možnost pozapomnělo. Z tohoto bodu je zřejmé, jak moc chybí složkám informovanost o případných možnostech na území ORP. Pro budoucí možné zásahy bude vhodné zaměřit od-

bornou přípravu jeřábů na zásah na vyproštění těžké techniky při použití dvou auto-jeřábů.

V roce 2009, kdy došlo ke dvěma požárům (les u Besednice a pilnice v Brloze) jednotlivé zásahy prokázaly reálnou schopnost nasadit potřebný počet sil a prostředků složek IZS v potřebném čase k mimořádné události velkých rozměrů. Všechny kvantitativní ukazatele, včetně limitů operačních časů, byly bez problémů dodrženy.

Došlo rovněž k ověření reálnosti připravených taktických postupů a plánovacích dokumentů využívaných pro daný druh mimořádné události.

Zajistit plynulou dodávku vody bývá problémem velkých požárů. Vysoká intenzita hoření na velké ploše vyžaduje nepřetržitou dodávku velkého množství vody na místo zásahu. Zřízením čerpacích míst nedocházelo k nešvaru známému jako „vysychání proudnic“ a navíc byla optimálně využita požární technika.

Mimořádné události dále prokázaly přiměřenou vybavenost jednotek požární ochrany na daný typ zásahů, ale upozornilo na jeden závažný problém. Nasazení členů jednotek SDH obcí ztěžovaly nedostatky v jejich ne příliš kvalitním vybavení a u některých v částečné poruchovosti techniky.

V průběhu provedení jednotlivých zásahů nedošlo k žádnému porušení pravidel bezpečnosti práce ani k újmě na zdraví.

5. Diskuze^{27, 28}

Problematika činnosti strojní služby a zvláště logistické zabezpečení jednotek požární ochrany je na dobré úrovni. Zapojování strojní služby do IZS v rezortu Hasičského záchranného sboru je vnímáno velice pozitivně. Integrovaný záchranný systém je v § 2 písm. a) zákona č. 239/2000 Sb. definován jako koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Strojní služba a spolupráce s jednotkami požární ochrany zařazenými v plošném pokrytí, se ZZS, PČR a ostatními složkami je založena na dobrém legislativním základě.

Z hodnocení jednoho případu nehody autobusu a dvou případů požáru vyplynuly skutečnosti, že strojní služba a jednotky požární ochrany na území ORP Český Krumlov a Kaplice jsou dostatečně připraveny. Pokud jednotky požární ochrany přijmou hlášení o mimořádné situaci, dodržují všechny jim dané postupy jak teoretické tak praktické.

Usnesení vlády č. 263 ze dne 15. března 2006 se věnuje ve svém obsahu investičnímu, materiálně technickému a finančnímu zabezpečení jednotek požární ochrany v plošném pokrytí a ve své kapitole 6. 4. 1., kromě jiného, konstatuje: „Současný stav ve vybavení jednotek HZS ČR v technice a technických prostředcích je možno charakterizovat tak, že základní **technika je z části morálně i fyzicky zastaralá** z důvodu prošívané životnosti (průměrné stáří 12,5 roku u HZS ČR, více než 40% techniky je starší 16 let) a chybí speciální technika pro ZaLP při chemických a ekologických haváriích, přičemž více jak 70 % zásahů jednotek PO tvoří zásahy vyžadující speciální techniku. U jednotek SDH obcí je nutno upozornit na průměrné stáří základní techniky (23,5 roku) a zvyšující se náklady na její akceschopnost. Více než 90 % techniky je starší 16 let a její využívání začíná být problematické nejen z hlediska bezpečnosti osádky a silničního provozu, ale i možnosti prostého nastartování motoru“.²⁸

S těmito tvrzeními nelze než souhlasit. Jen díky mimořádnému úsilí a hlubokému zapálení pro věc, mnohdy s nejvyšším vypětím sil a možností, se daří hasičům jednotek SDH obcí udržovat zastaralou techniku v provozuschopném stavu. Strojní služba je garantem udržení akceschopnosti jak v oblasti oprav tak zabezpečení náhradních dílů.

Jednou z možností, jak lze částečně řešit hluboký deficit ve vybavení obcí technikou, je postupné převádění CAS ve stáří 10 až 16 let (ale ještě použitelných pro plnění úkolů) od HZS ČR do jednotek SDH obcí, zejména jednotek kategorií JPO III, u kterých je nižší počet výjezdů než u jednotek HZS ČR. Na území ORP Český Krumlov a Kaplice bylo předáno v období od roku 2004 – 2010 šest vozidel CAS jednotkám dobrovolných hasičů.

Strojní služba v systému odborné přípravy JSDHO velitelů a strojníků je založena na principu získání způsobilosti pro výkon funkce. Problematice odborné přípravy se ve svém článku věnuje kpt. Ing. Petr Ošlejšek z HZS Olomouckého kraje. Ve svém článku konstatuje: „ V dosavadní praxi se zatím často setkáváme s tím, že podávané informace ze strany školitele se neseťkávají s pochopením na straně posluchačů“. ²⁷

S tímto tvrzením souhlasím. Je žádoucí vnést do odborné přípravy i akčnější prvky, které simulují reálné situace a jsou vykonávány pod určitým časovým a psychologickým tlakem. Důležitým úkolem v procesu přípravy je vyvolat u posluchačů potřebu získat informace a přetvořit je v dovednosti a návyky. Obecně je známo, že jednotka, která má více výjezdů a častěji se dostává do situací, kdy si není jista správností zvoleného postupu, sama aktivně požaduje nové informace, vedoucí k řešení vzniklého problému.

6. Závěr

V současné době se problematika strojní služby dostává stále více do popředí. Důvodem může být přísun nové techniky na jedné straně a zastaralá technika na straně druhé. Dalším důvodem může být také nárůst živelních pohrom, nehod v dopravě, požáry větších rozměrů a také hrozba nebezpečných látek. Proto je třeba věnovat velkou pozornost spolupráci speciálních služeb a jednotek požární ochrany při řešení mimořádných událostí.

Aby mohly být v požadované kvalitě jednotlivými složkami zvládnuty jednotlivé mimořádné události, musí tomu předcházet kvalitní odborná příprava. Je nutné konstatovat, že v důsledku minulých odborných příprav a na základě některých dopravních nehod a rozsáhlejších požárů, jsou znalosti a jednotlivé návyky velitelů a strojníků na dobré úrovni. Je zřejmé, že zkvalitněním odborné přípravy se předejde pozdějším problémům u zásahu. Důležité je, aby rozsah a způsob poskytovaných informací byl úměrný předpokladům školených a jejich schopnostem získané informace přetvořit do potřebných dovedností a návyků, které budou umět aplikovat v reálných situacích.

Jako další problém se mi jeví skutečnost, že ve vybavení jednotek požární ochrany panuje určité napětí způsobené zastaralostí a nedostatkem techniky z důvodů chybějících kapitálových výdajů. Nedostatek investičních výdajů pro požární techniku a prostředky požární ochrany se razantním způsobem snížil. Ukazuje se, že stejně jako v minulosti, jsou nezbytné náklady na udržení stávajícího stavu použitelnosti techniky a tedy i akceschopnosti velice potřebné.

Nedostatek investic je také upraven ve smyslu novely vyhlášky 247/2000 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. Předmětem novely je úprava ve vybavení HZS ČR a jednotek SDH vybraných obcí požární technikou a vybranými věcnými prostředky. Vybavení jednotek SDH obcí je dimenzováno především na hašení požárů a řešení záchranných a likvidačních prací při mimořádných událostech menšího rozsahu. Zákonem o požární ochraně je obcím v samostatné působnosti na úseku požární ochrany mimo jiné stanoveno zabezpečovat materiální a finanční potřeby jednotek SDH obcí, tedy nákup techniky a věcných prostředků. To je pro naprostou většinu obcí velmi

obtížné, neboť při současných cenových relacích je to s ohledem na jejich rozpočty nedosažitelná skutečnost.

Integrovaný záchranný systém je funkčním nástrojem pro řešení mimořádných událostí. Mnohdy je jediným akceschopným disponibilním nástrojem pro řešení problémů. Připravenost strojní služby v systému IZS na vznik krizových a mimořádných událostí je na odpovídající úrovni. Současnou právní úpravou jsou vytvořeny základní předpoklady pro plnění úkolů strojní služby. V systému se také počítá s plánovanou pomocí ostatních složek, jimž je strojní služba partnerem, hlavně logistickým zabezpečením některých jejich činností.

Jako problematické bych viděl povolávání některých odtahových služeb, jež nedisponují adekvátní technikou, jako tomu bylo u nehody autobusu u Rožmberka nad Vltavou. Snahou by mělo být využití vlastních sil a prostředků, kterými hasičský záchranný sbor disponuje. Vzhledem k teritoriu, kde se nehoda stala, se podle mne mohla vzít v úvahu i možnost přeshraniční spolupráce. V nedalekém Bad Leonfeldenu hasiči disponují těžkým automobilním jeřábem.

S nasazováním strojní služby, respektive jejich představitelů se při mimořádných a krizových událostech počítá. Zapojení strojní služby je vnímáno jako záležitost potřebná. Je to dáno praktickou zkušeností z rutinního provozu, a běžná hromadná neštěstí jsou ve spolupráci s partnery z IZS zvládána bez větších problémů.

Na závěr lze konstatovat fakt, že hypotéza, kdy strojní služba představuje základ akceschopnosti a trvalé připravenosti složek IZS, se vyplnila.

7. Klíčová slova a seznam zkratek

Klíčová slova

Dopravní nehoda.

Hasičský záchranný sbor

Integrovaný záchranný systém

Mimořádná událost

Policie České republiky

Strojní služba

Velitel zásahu

Zdravotnická záchranná služba

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
MV ČR	Ministerstvo vnitra ČR
PČR	Policie České republiky
ZZS	Zdravotnická záchranná služba
IZS	Integrovaný záchranný systém
HZS	Hasičský záchranný sbor
JPO	Jednotky požární ochrany
KOPIS	Krajské operační a informační středisko
MU	Mimořádná událost
VZ	Velitel zásahu

SDH	Sbor dobrovolných hasičů
ORP	Obec s rozšířenou působností
ÚO	Územní odbor
MPT	Mobilní požární technika
VPPO	Věcné prostředky požární ochrany
JSDHO	Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce
CAS	Cisternová automobilová stříkačka
RZA	Rychlý zásahový automobil
ZaLP	Záchranné a likvidační práce

8. Seznam použité literatury

- [1] Zákon č. 110/1998 Sb., *o bezpečnosti České republiky*, ve znění pozdějších předpisů.
- [2] Zákon č. 361/2000 Sb., *o silničním provozu*, ve znění pozdějších předpisů.
- [3] Zákon č. 239/2000 Sb., *o integrovaném záchranném systému* a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- [4] Zákon č. 240/2000 Sb., *o krizovém řízení* a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- [5] Zákon č. 129/2000 Sb., *o krajích* (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
- [6] Zákon č. 128/2000 Sb., *o obcích* (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
- [7] Zákon č. 238/2000 Sb., *o Hasičském záchranném sboru ČR* a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- [8] Zákon č. 133/1985 Sb., *o požární ochraně*, ve znění pozdějších předpisů.
- [9] Zákon č. 283/1991 Sb., *o Policii ČR*, ve znění pozdějších předpisů.
- [10] Zákon č. 247/2000 Sb., *o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel*, ve znění pozdějších předpisů
- [11] Zákon č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů*, ve znění pozdějších předpisů.
- [12] Zákon č. 241/2000 Sb., *o hospodářských opatřeních pro krizové stavy* a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb., 354/2003 Sb., 237/2004 Sb., 413/2005 Sb., 444/2005 Sb.
- [13] Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 434/1992 Sb., *o zdravotnické záchranné službě* ve znění pozdějších předpisů.

- [14] Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., *o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému*, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb.
- [15] Vyhláška č. 247/2001 Sb., *o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany*, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.
- [16] Vyhláška č. 246/2001 Sb., *o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru* ve znění pozdějších předpisů.
- [17] Vyhláška č. 380/2000 Sb., *k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva* ve znění pozdějších předpisů.
- [18] Vyhláška č. 255/1999 Sb., *o technických podmínkách věcných prostředků požární ochrany*, ve znění nařízení vlády č. 352/2000 Sb., vyhlášky č. 456/2006 Sb., a vyhlášky č. 102/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- [19] Vyhláška č. 35/2007 Sb., *o technických podmínkách požární techniky*, ve znění vyhlášky č. 53/2010 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- [20] Vyhláška č. 341/2002 Sb., *o schvalování technické způsobilosti a o technických podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích*, ve znění pozdějších předpisů.
- [21] Zuber, Z., Hrubec, M., Schrenk, J., Zmatlík Z.: *Dopravní nehody, taktika zásahu při dopravních nehodách*, MV – GŘ HZS ČR, Praha, ISBN 80-86640-77-9.
- [22] Kuběna F., Findeis, P., Němec, M., Čermák, V.: *Dopravní nehody, konstrukce vozidel*, MV – GŘ HZS ČR, Praha, ISBN 80-86640-74-4.
- [23] Felcman, M., Nezval, V.: *Dopravní nehody, speciální technické prostředky pro vyprošťování*, MV – GŘ HZS ČR, Praha, ISBN 80-86640-76-0.
- [24] Šafr, Gustav. *Integrovaný záchranný systém II*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, České Budějovice 2007

- [25] Šenovský, M., Adamec, V., Hanuška Z.: *Integrovaný záchranný systém*, Edice SPBI Spektrum, svazek č. 40, Ostrava, 2005, ISBN: 80-86634-65-5.
- [26] Internetový server Ministerstva vnitra ČR, *Seznam typových činností složek IZS při společném zásahu*, [online],
URL:<http://www.mvcr.cz/hasici/izs/dokumentace/add5/index_hasici.html>
[cit. 2010-04-11].
- [27] Internetový server Ministerstva vnitra ČR, Ošlejšek, P.: *Odborná příprava dobrovolných hasičů*, [online],
URL:<http://www.mvcr.cz/casopisy/112/2004/září/strana_7.html>
[cit. 2010-04-04].
- [28] Usnesení vlády ČR č. 263 ze dne 15. 3. 2006, *Zpráva o stavu zajištění bezpečnosti České republiky v oblasti ochrany před mimořádnými událostmi*.
- [29] Rožboud, P.: *Souhrnná zpráva o zásahu Rožmberk*, HZS Jihočeského kraje, územní odbor Český Krumlov, [cit. 2007-08-15].
- [30] Rožboud, P.: *Souhrnná zpráva o zásahu Besednice*, HZS Jihočeského kraje, územní odbor Český Krumlov, [cit. 2009-04-14].
- [31] Rožboud, P.: *Souhrnná zpráva o zásahu Brloh*, HZS Jihočeského kraje, územní odbor Český Krumlov, [cit. 2009-11-30].
- [32] *Smlouva mezi Českou republikou a Rakouskou republikou o vzájemné pomoci při katastrofách nebo velkých haváriích*, Vídeň: 14. prosince 1998
- [33] *Smlouva o rámcovém programu spolupráce mezi Jihočeským krajem a zemí Horní Rakousko*, Linz: 14. prosince 2001
- [34] Interní akty řízení MV GŘ HZS ČR.

[35] Interní akty řízení Policie ČR.

[36] Interní akty řízení HZS Jihočeského kraje.

9. Přílohy

Příloha č. 1 Norma znalostí hasiče strojníka

Příloha č. 2 Osnovy odborné přípravy velitelů a strojníků JSDHO

Příloha č. 3 Návrh praktické a teoretické odborné přípravy velitelů a strojníků JSDHO

Příloha č. 4 Vyprošťovací technika

Příloha č. 5 Vozidla HZS ÚO Český Krumlov

Norma znalostí a dovedností hasiče strojníka

Skupina znalostí	Požadavky potřebných znalostí a dovedností
<p>A</p> <p>Organizace požární ochrany</p>	<p>JE SEZNÁMEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> • s úkoly strojní služby v požární ochraně, • s dokumentací strojní služby vedené u jednotky PO (v písemné, popř. i v elektronické podobě) a umí vést evidenci a záznamy o provozu, kontrolách a zkouškách určených prostředků. <p>ZNÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizaci řízení své jednotky PO s vazbou na funkci strojník v době operačního i organizačního řízení, • ustanovení předpisů majících vztah k používání určených prostředků, • ustanovení předpisů majících vazbu na výkon funkce strojník, zejména <ul style="list-style-type: none"> - vybraná ustanovení vyhlášky o jednotkách PO, - Řádu strojní služby HZS ČR, jde-li o příslušníka HZS ČR, - dopravně provozního řádu, - vybraná ustanovení zákona o technické způsobilosti vozidel pro provoz po pozemních komunikacích.

<p style="text-align: center;">B</p> <p style="text-align: center;">Bezpečnost práce</p>	<p>JE SEZNÁMEN:</p> <ul style="list-style-type: none">• s nejčastějšími příčinami dopravních nehod požárních automobilů. <p>ZNÁ:</p> <ul style="list-style-type: none">• ustanovení předpisů bezpečnosti práce majících vazbu na výkon funkce strojník zejména<ul style="list-style-type: none">- Řádu strojní služby HZS ČR, jde-li o příslušníka HZS ČR,- nařízení vlády č. 168/2002 Sb., kterým se stanoví organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při provozování dopravy dopravními prostředky,• bezpečné postupy pro používání určených prostředků v rozsahu stanoveném v návodu k obsluze,• bezpečnostní limity pro používání určených prostředků a důvody, pro které je zakázáno určené prostředky používat,• bezpečnostní zásady stanovené pro řidiče a osádku při výjezdu a jízdě k zásahu,• příčiny, které snižují schopnost řidiče k řízení vozidel,• bezpečnostní zásady stanovené pro jízdu vozidly, která patří do jemu určených prostředků (dále jen „určená vozidla“),• zásady pro jízdu vozidlem uplatňujícím právo přednostní jízdy,• zásady bezpečné a defenzivní jízdy,• faktory, které ovlivňují možnost vzniku kritické jízdní situace,• bezpečnostní zásady pro ustavení určených vozidel (např. v blízkosti troleje, při dopravní nehodě na dálnicích).
--	---

<p style="text-align: center;">D</p> <p style="text-align: center;">Požární tak- tika</p>	<p>JE SEZNÁMEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> • s parametry čerpacích stanovišť, přístupových komunikací a nástupních ploch. <p>ZNÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • taktické zásady pro umístění určených vozidel na místě zásahu, zejména <ul style="list-style-type: none"> - u požáru, - u zásahu za přítomnosti nebezpečné látky, - u dopravní nehody, • způsoby dodávky a dopravy vody, • způsoby připojování určených vozidel na zdroje požární vody, na požární potrubí a na polostabilní hasicí zařízení, • místa v předurčeném hasebním obvodu, která omezují možnost průjezdu určených vozidel z hlediska snížené nosnosti komunikace, snížené výšky nebo šířky průjezdného profilu komunikace nebo jinou překážkou.
<p style="text-align: center;">E</p> <p style="text-align: center;">Věcné pro- středky</p>	<p>JE SEZNÁMEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> • se základními parametry pneumatik určených vozidel a s příčinami jejich poškození nebo neúměrného opotřebení, zná zásady huštění pneumatik a postupy stanovené při jejich výměně, • s konstrukcí hlavních skupin podvozků, agregátů a nástaveb požárních automobilů a s nejčastějšími příčinami poruch. <p>ZNÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • základní takticko-technická data určených prostředků, • provozní náplně určených prostředků a opatření prováděná k zabezpečení jejich celoročního provozu, • způsob vlečení určených vozidel a způsoby nouzového dojetí.

	<p>UMÍ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • používat a obsluhovat přidělená opravárensko-diagnostická zařízení a zařízení nezbytná pro provoz určených prostředků; jedná se například o <ul style="list-style-type: none"> - kontrolu stavu akumulátorů a pneumatik, - udržování určených prostředků v pohotovostním stavu, - odtah výfukových spalin z garáží, - otevírání garážových vrat (včetně nouzového způsobu).
<p>F</p> <p>Technický výcvik</p>	<p>ZNÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • činnosti stanovené strojníkovi Cvičebním řádem jednotek požární ochrany - technický výcvik. <p>UMÍ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • připojovat určené prostředky na zdroje požární vody, požární potrubí a polostabilní hasící zařízení, • obsluhovat určené prostředky, • obsluhovat určené prostředky nouzovým způsobem, • řídit určená vozidla při normálních i ztížených podmínkách a je schopen aplikovat zásady bezpečné a defenzivní jízdy, • stanoveným postupem vléci nepojízdná vozidla, • určená vozidla připravit k výjezdu a bezpečně s nimi ze stanice vyjet, • po ukončení zásahu určené prostředky uvést do akceschopného stavu.

Osnovy odborné přípravy velitelů jednotek , velitelů družstev a strojníků JSDHO

Kurz V 24 - Velitelé jednotky a velitelé družstev JPO V.

čas	téma	Garant /způsob
1 hod.	Seznámení s organizačním zabezpečením a osnovami	Šebesta samostudium
3 hod.	Organizace PO , Platné právní předpisy v PO - informativně – přehled nejdůležitějších předpisů Struktura státní správy na úseku PO	Šebesta samostudium
2 hod.	Pomoc při zdolávání požárů - osobní pomoc - věcná pomoc - vstup na nemovitosti	Maurer samostudium
2 hod.	Metodické listy – cvičební řád	samostudium
2 hod.	Náhrada škody – odškodňování úrazů náhrada věcné škody	Šebesta
3 hod.	Dokumentace požární ochrany obce Dokumentace využitelná u zásahu u právnických osob Odborná příprava členů JSDHO Organizace odborné přípravy jednotky PO Odborná způsobilost náhrada ušlého výdělku , výdajů ,	Šebesta samostudium
2 hod.	Požární taktika - řídicí a rozhodovací proces - základní zásady taktiky a úkoly velitele jednotky „ Metodické listy bojového řádu,„	Maurer samostudium
2 hod.	Technické prostředky PO, - mobilní požární technika , - nové platné předpisy - vyhl. 255/1999 novela 35/2007 o technických podmínkách věcných prostředků	Jany samostudium
2 hod.	Řád výkonu služby JSDHO	Šebesta samostudium
5 hod	Praktická činnost a přezkoušení – střelnice Policie ČR Český Krumlov	Šebesta

Kurz S 16 – strojníci JPO V

čas	téma	Garant /způsob
2 hod.	Organizace požární ochrany : <ul style="list-style-type: none"> • Zákon č. 133/1985 Sb. o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů • vyhláška 247/2001 Sb. o organizaci a činnosti jednotek PO ve znění vyhl. č. 226/2005 Sb. nařízení vlády č.172/2001 Sb dokumentace PO • nařízení vlády č.352/2003 Sb. o zdravotní způs. 	<i>Rožboud, Maurer, samostudium</i>
2 hod.	Řízení vozidel s právem přednostní jízdy – zákon. Č.361/2000 Sb. Ve znění pozdějších předpisů Vyhl. 213/1991 Sb. O bezpečnosti práce a technických zařízeních při provozu, údržbě a opravách vozidel.	<i>Jany samostudium</i>
1 hod.	Spojení u jednotek PO – RDST řád. Analogové služby v PO, aktuální stav radioprovozu	<i>Bauer samostudium</i>
1 hod.	Řád strojní služby v požární ochraně	<i>Jany samostudium</i>
2 hod.	Řád výkonu služby pro JSDHO	<i>Šebesta samostudium</i>
2 hod.	Taktické a bezpečnostní zásady používání pož. techniky, Metodické listy bojového řádu Požární čerpadla Mobilní požární technika Technické prostředky	<i>Jany samostudium</i>
5 hod.	Praktická činnost – Střelnice Policie ČR Č. Krumlov	<i>Účast</i>
1 hod.	Případné dotazy k aktuálním problémům - diskuse Ověření odborné způsobilosti - testové otázky	<i>Komise</i>

Kurz V 16 cyklická velitelé JPO II, III

čas	téma	Garant /způsob
3 hod.	Organizace požární ochrany : <ul style="list-style-type: none"> • Zákon č. 133/1985 Sb. o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů • vyhláška 247/2001 Sb. o organizaci a činnosti jednotek PO ve znění vyhl. č. 226/2005 Sb. nařízení vlády č.172/2001 Sb dokumentace PO • nařízení vlády č.352/2003 Sb. o zdravotní způs. • Zákon č. 239/2000 Sb. O IZS 	<i>Rožboud, Šebesta, Maurer samostudium</i>
3 hod.	Platné právní předpisy na úseku PO Řád výkonu služby JSDHO	<i>Šebesta samostudium</i>
3 hod.	Metodické listy bojového řádu Technické prostředky	<i>Maurer, Vejvara samostudium</i>
5 hod.	Praktická činnost (dle programu) – Střelnice Policie ČR Č. Krumlov	<i>účast</i>
1 hod.	Případné dotazy k aktuálním problémům - diskuse Ověření odborné způsobilosti - testové otázky	<i>Šebesta</i>

Kurz S 8 - strojníci JPO II, III.

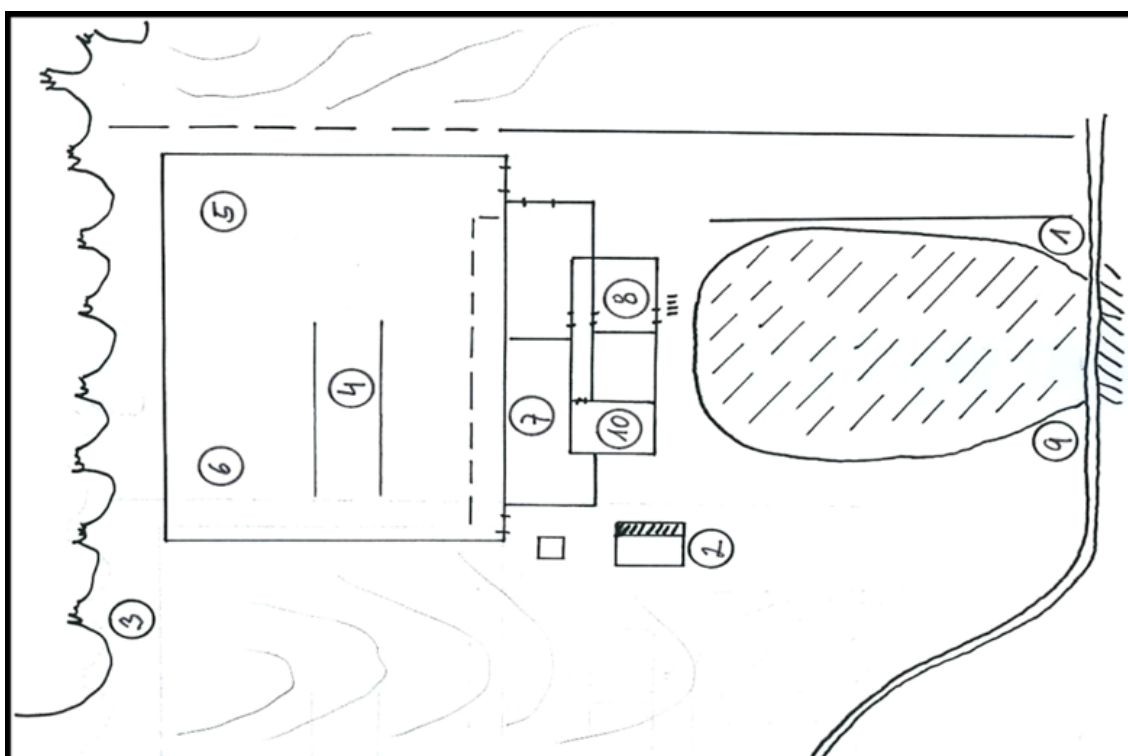
<i>čas</i>	<i>téma</i>	<i>Garant / způsob</i>
<i>3 hod.</i>	Organizace požární ochrany : Zákon č. 133/1985 Sb. o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů a vyhláška 226/2005 Sb. o organizaci a činnosti jednotek PO, NV č. 172/2001 , NVč. 352/2003 Řád výkonu služby v JSDHO	<i>Rožboud, Šebesta, Jany</i>
<i>4 hod.</i>	Praktická činnost (dle programu) – Střelnice Policie ČR Č. Krumlov	<i>účast</i>
<i>1 hod.</i>	Případné dotazy k aktuálním problémům - diskuse Ověření odborné způsobilosti - testové otázky	<i>Šebesta</i>

Návrh praktické a teoretické odborné přípravy velitelů a strojníků jednotek SDH

Příprava velitelů a strojníků JSDHO 18. 4. 2010					
Stanoviště	Místo	čas	Tématika	Zodpovídá	Poznámka
	parkoviště	8,00-8,30	zahájení zaměstnání	<i>Rožboud, Mráz</i>	přivítání, rozdělení do skupin, příprava materiálu, pořadová příprava - nástup
1.	rybníček hráz, západ	8,45-9,15	dálková doprava vody	<i>Jany, Placek</i>	bojové rozvinutí, dálková doprava rozvinutí 2 proudů, komunikace mezi stroji (CAS 20 Camiva ČK, PS12 Chvalšiny, PS 12 D. Dvoříšče)
2.	bouda s přístřeškem	9,25-9,55	spojení	<i>Bauer, Chuhel</i>	povolávání jednotek, navázání spojení, provozní řád, RDST, mobilní telefony
3.	okraj lesa SV stělnice	10,05-10,35	výcvik s motorovou pilou	<i>Zifčák Marek L.</i>	bezpečnost práce, použití pil
4.	cílová plocha	10,45-11,15	protichemická příprava, ochranné pomůcky	<i>Šober, Kodým</i>	používání OM CM-4, dýchací přístroje Saturn, SOO CO, OL 2, zásahový oblek
5.	cílová plocha	11,25-11,55	agregáty u zásahu	<i>Mráz, Šíma</i>	použití elektrocentrál, osvětlení místa zásahu, přetlakový ventilátor, zabezpečení pálení klestu
6.	cílová plocha	12,05-12,35	vyprošťování z havarovaných vozidel	<i>Gabriška, Šindl</i>	vraky vozidel, vyprošťovací deska, výcvik s VRVN, obsluha agregátu Weber (RZA VW Transporter)
7.	palebná čára	12,45-13,15	zdravotnická příprava	<i>OS ČČK</i>	úkony život zachraňující, první pomoc, ČČK
8.	velká učebna	13,25-13,55	dokumentace jednotky PO	<i>Rožboud, Maurer</i>	Řád výkonu služby pro JSDHO, zprávy o zásahu, dokumentace jednotky PO

9.	rybníček hráz východ	14,05- 14,35	čerpací stanoviště - doplňování vody	<i>Strada, Charvát</i>	zřízení čerpacího stanoviště a dopravního vedení ke stroji (PS 12 ČK, T 815 ČK)
10.	malá učebna	14,45- 15,15	teoretická přípra- va, testy	<i>Šebesta</i>	ověření teoretických znalos- tí, závěrečné přezkoušení testem pro novou způsobi- lost

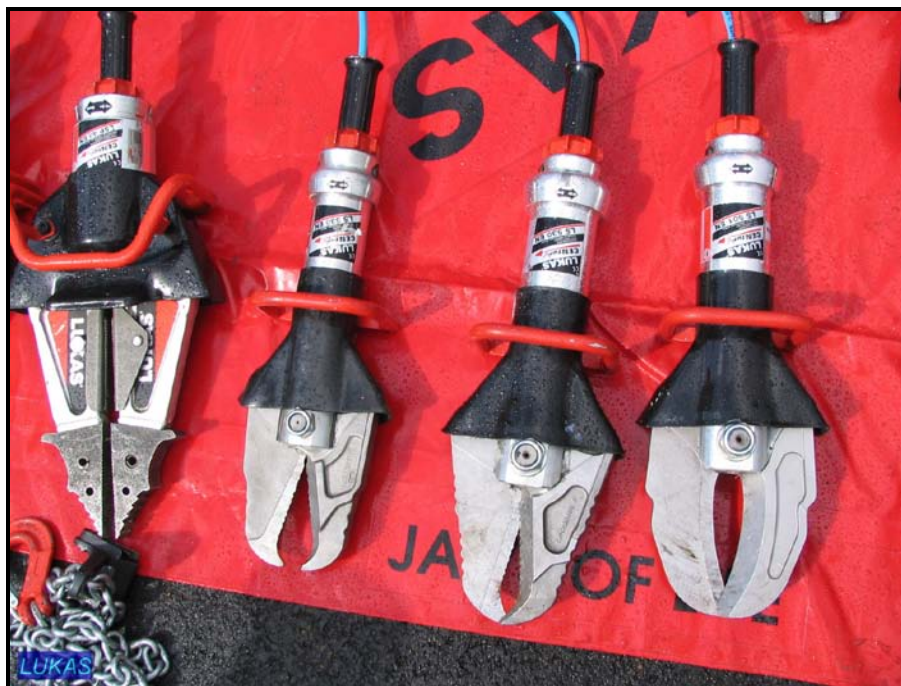
Plán střelnice PČR s vyznačením jednotlivých stanovišť

Ukázka vyprošťovací techniky používané Hasičským záchranným sborem územního odboru Český Krumlov

Sada vyprošťovacích nůžek a rozpínacích válců zn. Holmatro

Sada vyprošťovacího nářadí zn. Lukas využívaný na požárnicích stanicích Český Krumlov a Kaplice

Mobilní požární technika Hasičského záchranného sboru územního odboru Český Krumlov

První výjezdové vozidlo CAS – 24 T – 815 4x4

Vyprošťovací automobil AV – 14 T-815

Druhé výjezdové vozidlo Scania CAS – 24 4x2

Rychlý zásahový automobil používaný při dopravních nehodách